GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

SAMLADE DIKTER

STOCKHOLM ALBERT BONNIERS FÖRLAG *1942*

STOCKHOLM ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1942

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna samling utgavs 1942, samma år som författaren dog. Efterskriften är signerad S. S-r, vilket torde utläsas Sten Selander. Exemplaret i Linköpings stadsbibliotek avfotograferades i september 2018.

DE TAPPRA ÖGONEN

« De tappra ögonen! — jag fick dem kära den stund, jag mötte hjärtats mörka kval, och all min första ungdoms vackra tal blev värdelöst som blom, dl liar skära —

De ljusa, tappra ögonen, som bära ett vittnesbörd om hjärtats stolta val av ödemarken, bränd och tyst och kal med nattens stjärneljus förtroligt nära —

De ljusa, tappra ögonen, som lära, att människan kan bliva gudars frände och hennes gång på jorden gudars gång!

Det var er höga glans, som sången tände och den vill intet helgat rum begära! Åt er jag ger i ödmjukhet min sång! GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

BÅGSKYTTEN

Han sökte striden bara för att härda sin veka själ att ingen oro känna, och han lät kölden isa, solen bränna sin unga kropp, den spensliga och tärda.

Nu vet han, vad hans armar äro värda. Den hårda, kärva bågen kan han spänna, och ingen konst är stoltare än denna, med dådkraft och med dyra offer lärda.

Det är, som om ej jordens rund han såge, då pilen höjs mot rymden, vilken välver sig ljus, som om den aldrig mörker haft.

Är det ej dikten, denna pil som skälver av långa skedens sammansparda kraft och stiger i en hög och härlig båge?

IO ARVET

BRÖDERNA I

I en stad, som historien känner allenast ur hävdernas text, de växte, som bröder och vänner i tidernas tider ha växt. De löpte på seniga fötter till baden i sorlande vikar, då somrarna skimrade blått. De slogos om fikon och nötter och delade sedan som likar det rov, varom striderna stått.

De skildes, då ynglingar skiljas i valet av drömmar och dåd, och följde en hårdnande viljas besynnerligt hetsande råd. I drömmen såg Aison sig storma till kamp med de unga i Hellas och flämtande vinna sitt pris. Men Kreteus såg händerna forma i skinande marmor en cellas bekransande gudafris.GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE II

De levde i vaknande tider, då luften av löften var full. En verklighet växte omsider ur drömmarnas ångande mull.

I ljus från en himmel, som välvde sig högt över rusig palestra, stod Aison med segrarens krans, då Kreteus med händer, som skälvde kring hammaren, sökte bemästra de flygande synernas glans.

En vårdag skred persernas välde på vagnar av guld mot Aten och Aison i ledet tig ställde med stålade armar och ben. Då hären, när gryningen tändes och vindarna började jaga, bröt upp vid trumpeternas klang, stod Kreteus och högg sitt eländes förtärande kval i en saga, som mjukt över stenarna sprang.

III

De persiska massorna sprängdes till rasande flykt från Aten. På dammiga vägar de trängdes med gyllene vagnar i sken.ARVET

Då hären, omsorlad av fröjden och hälsad av tusendens röster ur dimmorna skönjde sin stad, då lyste från krönet av höjden ett tempel med porten mot öster och sol kring kolonnernas rad.

Dit pekade lansarnas toppar,

som brunno i höstdagens sken

och snart slog en stormvåg av kroppar

mot murarnas blandvita sten.

Och Aison, som varit bland svärden

den tappraste mannen i skaran,

steg in under flöjternas ljud

och bragte vid rykande härden

ett offer åt guden i faran,

åt segrarnäs strålande gud.

Men fritt över massan, som svällde kring kämparnas människoprakt, betygade gudarnas välde sin oÖvervinnliga makt. I frisen, som fylldes till randen, drog tåget av karlar och gossar på väg till det heligas lund. Men hög satt med Nike i handen den store, som stöder och krossar och hela hans härliga rund.

Och Kreteus stod gömd, och betagen han hörde på rösternas brus och såg hur de hårdnade dragen belystes av synernas ljus.GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

Men så togs han fatt av de unga och fördes omkring kolonnaden pl bädden av armarnas stål: "Hell dig, som fick stenen att sjunga! Hell Kreteus, som skänkte åt staden ett tempel för segrarnas mål!"

IV

De möttes vid muren åt söder, som lyste i höstsolens brand. De möttes som vänner och bröder och räckte varandra sin hand. Och Aison bar spår efter vinden i bergen och slätternas hetta och blicken var flamma och glöd, då Kreteus var askgrå om kinden, och ögonen kunde berätta om tvivel och ångest och nöd.

Och Aison såg ut över jorden. Hans blick över murarna sprang, och ekot, som väcktes av orden, var ekot av sköldarnes klang: "Mitt rykte skall sanden förkväva och vinden skall släcka min ära och bragdernas flammande sken, men du skall evärdligen leva så länge, som murarna bära din härliga lovsång i sten."ARVET

Och Kreteus såg solskenets floder bespola det verk, som han byggt. Han såg på sin kraftfulla broder och svarade lågmält och skyggt: "Och skall man evärdligen lova och skall man evärdligen smycka mitt minne med kransar och ord, jag fick ej min konst som en gåva, jag köpte den dyrt med min lycka härnere på fröjdernas jord.

En främling, en gäst är jag vorden: Jag skådar betagen som ni den slösande prakten på jorden och ser den blott skymta förbi. Då pulsarna brusa och spela, kan jag icke pressa minuten som druvan på hela dess saft. Min fröjd skall med andra jag dela, min glädje av andra bli njuten och skänka åt andra sin kraft.

Du står där med lemmar som svälla, lycksalig och sund och du hör, du hör som en flödande källa ditt blod genom ådrornas rör. Jag gåve mitt redskaps förmåga och allting av hammaren drivet och allting som mejseln har grävt, jag gåve min skapande låga för en dag av det brusande livet, som du och de andra ha levt.

O, lycka, att leva som dessa,

att träda förmäten och stark

med sol och med storm kring min hjässa

pl farans och bragdernas mark!

Att sjungande, trotsig få följa

den slingrande vägen till graven

vid pilarnas eggande sus,

att bli till en svallande bölja,

som spårlöst förrinner i haven

men glittrar i rymdernas ljus!"

ROMANTIKERN

Jag är ett moln i rymdens rum, jag är en ton i trädens sus, och jag är ett med havets skum och ett med aftonsolens ljus. Och når jag på min långa väg, vad mänskohänder byggt, då hör jag döda mänskors steg och tidens snabba flykt.

Nu brusa åren snabbt förbi. Jag går bland dåd och värv. Där steg en gärning, hög och fri. Där stod en mänska, rak och djärv. Jag går med vinden i mitt hår. Jag tyder aftonstjärnans sken. Men aldrig sprang ur mina år en linje, fast och ren.

ARVET

Bröder, vi ärvde ett grand av stålet, som håller i elden — men av drömmens glidande välden skogar och sjöar och land!

Bröder, vad gav oss vårt arv? Ej ro, hur vi drevo och foro, men maktlösa händernas oro i handlingens tidevarv.

Bröder, var köpte vi frid? Det kunde vi aldrig köpa. Vi måste beständigt löpa på gränserna till en tid.

FÖR FÖRSTA GÅNGEN

Den kvällen stod ett sällsamt svall kring linden, som steg med gyllne glans på tunga grenar, och fackelblomstrens rad vid gröna renar var som en slöja, rörd av aftonvinden.

Jag mötte lekkamraterna vid grinden. Den var så blek, vår värld bland gråa stenar. Den var så arm, vår kamp mot backens enar. Och varför, varför blev jag het om kinden?

Det var en annan värld, som tog mig fången, som också den var lek, men där det gällde ett mänskohjärtas jubel eller gråt.

Jag gick i daggigt gräs mot solnedgången,

en fattig väpnare i diktens välde

med bröstet fyllt av hårda rytmers ståt.

19 GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

DEN GAMLA REMBRANDT

Vårregnsvita löven susa

i fördunklad lund.

Rymdens underfulla, ljusa

välvning speglar brunnens silverrund.

Nattens första svala

andetag mig nå.

Inga läppar tala.

Inga fötter gå.

Smycken, skimrande klenoder gledo från mitt bord. Kvinnan, värmen, barnens ljusa moder, barnen själva blevo jord.

Se, den första stjärnan glänser, glindrar som en tår!

Liv, med kärlek utan gränser fyll mig under mörka år!

lö ODYSSEUS' HEMKOMST

I

Ej dån av havets vågor mot kopparskodda bogar om morgonen skall väcka mig upp ur sömnens rus men fosterjordens skogar, som, daggigt blåa, räcka mot morgonsolens lågor sitt blåsigt friska sus.

I träd, som voro unga, då jag för sista gången besökte fågelbona i lövens lätta krans, hur edra grenar gunga, hur lyfter ej er krona den klara fågelsången mot rymdens sommarglans!

II

Hur sorlade ej vinden på blomstervita slätter en sådan dag som denna Penelope, ditt namn,

hur lyste ej i kinden ditt blod, som skulle bränna i kärleksyra nätter Penelope, min famn!

Nu när jag återvänder, Penelope, min maka, säg strålar än ditt öga med samma glans som sist? Det båtar ändå föga. Vi stå med tomma händer och kalla ej tillbaka de långa år, vi mist.

Vi äro ej desamma. Vi kunna icke nämna den gud, som allt förnyar. Min väg var icke din. Ett sken från stridens flamma, en fläkt från havets byar i all din vardagsjämna och tysta värld drar in.

Och hand i hand vi tänka: i kvävd och rolös längtan, i stridens fröjd och, fruktan förslösades de år, som höga gudar skänka åt mänskosinnets tuktan, åt kampen för den enhet, som allting övergår.

III

Här sprang i klara dagar min egen son på stranden, där havet ännu bränner med samma mörka dån. I blåa skogar jagar med bågen spänd i handen en man, som jag ej känner, Telemakos, min son.

Hans späda fingrar skälvde för varje grepp i bågen den tid, då kriget sände mig ut på oviss färd. Det blev ej jag, som tände en hjältedröm i hågen, det blev ej jag, som välvde en himmel åt hans värld.

Och stege nu hans öde högt över andra ungas och klang till skaldens lyra, Telemakos, hans namn, min son är

bland de döde, där vita sjöar slungas, där skodda kölar styra långt bort från hem och hamn. GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

ATT VÄXA

"Jag växer. Varje morgon jagar

en storm av nya krafter i min kropp.

Mitt blod är som en flod i vårens dagar,

som ständigt fylls av nya strömmars lopp.

I dag kan leende jag svinga

det spjut, som kändes tungt i går,

och lättare än då förmår jag tvinga

min blanka hingst att följa vägens spår.

Jag växer. Varje morgon känner

jag suset vid min huvudgärd

av någon ny och fjärran vind, som spänner

och vidgar ut min värld.

I dag jag finner utan hinder

ett svar på frågan från i går

och ser i aldrig anat tinder

min käras ljusa hår."

Den gamle måste först betrakta var linjes svikt och blickens spotska glöd och talte sedan lågt och sakta — och svaret löd:

"Du växer, son, och strålande du sträcker din famn mot allt, som lyser friskt och nytt. Du växer, son, och för var dag som bräcker, du dödar dagarna som flytt.DAGSLJUS

Den ljuva makt, som i ditt hjärta darrar och som du prisar nu så hett, är ock den lömska makt, som narrar din hand att bryta löftena du gett. Den gråt du grät, din trosvisst glada iver skall snart du minnas med ett fruset hån. Det är så litet som förbliver. Du växer och blir visare, min son! I nattens tystnad skall din tanke stanna en gång vid dem och det du svek, och våt av ångest skall du då förbanna den makt, som du förblindad tog på lek." GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

APOLLON OCH MARSYAS

Djupt i mitt väsen, där driften förvillar klarögda tankarna, darrar fördröjt, ljuvligt som vårkvällens näktergalsdrillar ekot av Marsyas flöjt.

Men över mitt huvud, där skyarna fara, brusar en klang från Apollons kithara, stormande fram genom strålarnas fall, guldren och fri i de klara rymdernas svall.

Famnen jag sträcker som ville jag röva rytmernas brus åt mitt liv — och likväl! klangen, som går ur Apollons kithara, kan icke tysta och kan icke döva Marsyas flöjtspel djupt i min själ.

OFFRET

Hjälten offrade i tempelcellan svärdet som han burit under striden. Ren var rökens doft från altarhärden, mängd

med doft från blommorna på fälten. Ensam stod han i det skumma templet, långt från torgens yra segerjubel. Medan från sin höft han löste svärdet, viskade hans läppar dessa ord:

"Aldrig så som denna stund jag kände lyckan av att vara mänskofödd, av att vandra fri som gudars frände, stark och dock av deras vilja stödd.

Genom havets vågor kan jag simma; över bergens kammar kan jag gå. Mina händer smida spjut som glimma. Mina händer forma mjukt och slå. Jordens härlighet kan jag förnimma, kvinnolemmars glans och rymdens blå.

Stor var lyckan att behärska jorden, blommande och rik till mitt behag. Större är min vida lycka vörden, då jag kunde offra allt i dag.

Jag är människa — den stora gåvan för en flyktig timme var jag värd. Gudar, skimrande bland moln därovan, stolt jag räcker er mitt blanka svärd!"

ARCADIA

Mot havets vidd den mjuka slätten hävde en lund av popplar, synlig fjärranfrån, och kring dess kronor vinden sammanvävde den mogna sädens sus och vattnets dån. Och herdarna, som vallat över näset de vita hjordarna, när solen brann, i lundens svalka sökte upp varann, då syrsans sång blev gällare i gräset.

Av grönskan täckta några stenar lågo som om en mänskohand fördelat dem, och herdarna med stilla undran sågo att gräset gömde på ett grusat hem. Men på ett marmorblock, av stormen rivet, av svarta vintrars hårda slagregn sköljt men nu av vallmoståndens blommor höljt, "Et ego in Arcadia" stod skrivet.

De visste ej hur många år, som slingrat sin röda blom kring denna minnessten. De visste blott, att åren icke skingrat den lyckolätta luftens rosensken. Och havet blänkte blåare i ljuset av denna lycka, sedan sekler död, och darrande av jubel ljöd en ensam fågels sång i poppelbruset.

Var icke jorden full av viloställen för mänskoglädje, som ej gränser känt, och bar ej vinden bud i sommarkvällen från altaren, som unga hjärtan tänt? Den mörka jorden skulle icke smycka sin mark med blommor, sina träd med grönt, om den ej kände sig belönt av blanka ögons underfulla lycka.

MORGON

Den, som ej mer förnimmer en junimorgons skimmer med bävan och med ångest för livets korthets skull, den, som ej ger sig fången en stund åt fågelsången och känner att den lever med samma klara drill, när vi ha blivit mull

— han hör ej längre jorden, den gröna jorden till.

Den, som ej mer förnimmer ett barnaögas skimmer med ängslan för att tiden skall grumla denna glans

— det stora, rika livet är icke längre hans.

DET SJUKA BARNET

Han låg till sängs en höst och så en vinter. Kring nakna träd stod rymden ständigt mulen, en järngrå fond för fönstrets hyacinter. Det blånade i luften fram mot julen, och över helgen blev det vinterväder. Hans syskon kommo in med röda kinder, med lukt av våta skor och våta kläder. Han såg en skymt av julgransljusens tinder. Han låg till sängs ännu, då våren spände en klarblå rymd kring påskbukettens fjädrar. Det röck i fönstrets hakar, och han kände en doft av mull och möbler som man vädrar.

Och våren gick med lärksång över taken och tunga grenars svaj vid fönsterblecket. I kvällens dunkel låg han

länge vaken och vaknade, då solen sken på täcket.

Han hade bara gått det första stycket på denna långa väg, som bildar livet. Han grät ej, och han talte ickte mycket. Han tog det hela tyst och undergivet. Han låg där stilla med den barnsligt klara och fasta blicken öppen hela dagen. Men, när han sov, så kunde det dock vara en sky av ångest kring de tunna dragen. DAGSLJUS

FÖRÄLDRARNA

De kommo med ett morgontåg till den station, där hemmet låg. Tre syskon gingo vägen fram i doft av hö och solhett damm. De gingo tysta. Allting fanns: de festligt runda molnens glans, högsommargrönskans djupa ton och lassens dån mot dikesbron och gårdarna i vitt och rött, där grannar hade levt och dött. De genade på välkänt vis. En gångstig, hal av barr och ris, från vägen förde dem till sist till allt det käraste de mist.

De gingo hela dagen kring bland tusen gamla vackra ting, och varje doft och varje ljud var som en hälsning och ett bud från något varmt och mjukt och ömt, till hälften gömt, till hälften glömt. Och dröjde de vid någon ek, som varit med i deras lek, så kommo alla tre ihåg till punkt och pricka, vad man såg,GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

då flämtande man nådde opp i kronans genomblåsta topp. Och stötte någon med sin fot emot ett slitet krocketklot, så växte hela scenen fram: det långa spelets gräl och glam, den blanka rymdens svaleskrin och doft av blommande jasmin ...

Men först, när luften kändes kall, och hästarna förts ut i vall, de gingo över gårdens grus och in i barndomsårens hus. Här lågo rummen nu som förr, men allt var nytt bak varje dörr. Och här i dessa bleka rum, där dagern började bli skum, här var det bara mor och far och intet, intet annat kvar. Den vackra dagens vemod svann. De sågo ut mot kvälln, som brann och tordes icke se varann ...

De skönjde knappast deras drag men hörde deras hjärtans slag. De mindes utan sammanhang, och bild på bild i glimtar sprang. Det kunde vara blott ett ord, som föll vid julens vita bord, ett handslags flyktiga förbund, en tår, som blänkte en sekund.DAGSLJUS

Det kunde vara tysta fjät kring bädden, där en sjukling grät, en rörelse, som gled förbi. Men allting var det mening i. Hur obemärkt det än var gjort, för minnet blev det ängsligt stort. Det hade röjt ett övermatt av kärlek hos de två som gått, och levt med deras andedräkt och ögonen, som döden släckt.

De stodo kvar, och kvällen gick med glöd och moln i deras blick, och liksom barn, på kantigt sätt, de smektes flyktigt, tyst och lätt. GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

UNGDOMENS GENIUS

Genom nattens lätta dunkel lysa trädens vita kronor. Det är skyar, som ha stannat på sin vandring genom sommarn denna tysta natt, och det är, som kunde vinden skingra dem likt fågelsvärmar med sin första bris.

Här i daggigt dis

möter oss vår ungdoms genius

under vita blomsterbågar.

Blicken ler,

men munnen frågar

icke mer.

Du blev född den dag, då livet

plötsligt vidgas mot en väldig

havsblå horisont.

Barn av våra viljors renhet,

allting i din närhet doftar,

allting lyser blont!

Vi ha glömt dig under åren.

Men i natt, då trädens kronor

sommarskyar bli,

vandrar du med blom i spåren

tyst förbi. DAGSLJUS

GAMMAL GRUND

Hundloksstånden växa stora över tröskelns slitna sten, och i hagens vilda flora blomma blå och vit syren.

Krusbärsbuskarna berätta för en tvångsfritt vuxen skog om att detta var ett hem som dog.

Silvergräsens plymer buga, då den lätta vinden går. Här är grunden till en stuga, riven sedan tjugu år.

Det som återstår är föga, men jag tror att det som fanns speglas vackert i ett öga någonstans. GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

BLOMMORNA

Tung och trött och trög av sol kom han hem i aftonbranden, och den breda, bruna handen höll en knippa nattviol.

Hela dagen gick han lugnt bakom hästarna vid harven; fram och åter skfedo varven segt och hackande och tungt.

Trädan låg där grå och het, ramad in av gul ranunkel, långt från skogens blåa dunkel och dess ljuva skuggighet.

Arbetsdagen, lång och tom, meningsfullt och vackert slöt han. Se med grova händer \bröt han kvällens skygga, vita blom! DAGSLJUS

SVENSK POJKE

Mellan dina runda kinder pekar näsan trubbigt opp, trutar munnen trotsigt ut, men ditt öga har ett tinder som av sommarklara vatten. Du är frisk till själ och kropp, snar till handling och beslut.

Du har oftast rivna kläder, och du skrattar oförtäckt på ditt oskuldsfulla vis. Du är släkt med vinterväder och med bergens svala bäckar. Du är kommen av en släkt, som har stritt mot snö och is.

Jag har sällan sett dig gråta men har sett dig sluta till dina läppar som en man. Du är vek och kan förlåta, och du räcker tafatt handen. Du är vänlig, när du vill, öppen, ridderlig och sann.GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

Jorden, blommorna och gräsen

är du närmare än vi,

barn med dina tio ar!

Du har källor i ditt väsen.

Du har stoff till stora bragder.

Gatan får en melodi,

där du trygg och knubbig går. DAGSLJUS

SVENSK FLICKA

Konstnärn, som stod med sin hammare färdig, fann dig ej värdig

marmorns kristalliska hårdhet och glans, över ditt anlete dagrarna segla; ögonen spegla

skyarnas vandring och skuggornas dans.

Håret har färgen av blommande rågar. Läpparnas bågar

skälva kring frågor, som aldrig få svar. Fostrad och rustad, där vintrarna ruva, tung bland de ljuva, stark bland de späda beständigt du var.

Stilla du vandrar, där mänskorna jäkta. Sakligt och äkta

handlar du efter din jordiska tro. Möter du faran, kan intet dig skrämma; lugn är din stämma, tröstande bjuder den styrka och ro.

Möter du lyckan, bli orden dig tomma; tyst som en blomma talar ditt hjärta till blommor och trän. Möter du sorgen, bli orden för svaga; utan att klaga,

leende, tigande vandrar du hän.

FLICKAN OCH HÄSTEN

Du vet jag är ängslig för orden, min kära, min egen häst, som bär mig i flykt över jorden, de stunder, då livet är bäst. Du vet, jag är rädd för att tala, men jag tror att det mesta förtros, när jag stryker min kind mot din svala, din daggvåta nos.

Du vet att jag röjer för ingen min egen svävande värld, som sveper sin luft över tingen ibland på vår ensliga färd. Du vet jag är mycket allena, men det är, som om styrka jag fick, när jag sänker min blick i din rena, din speglande blick.

UNG EROS I

All världen utan ände var blå och gyllne höst, den dag, då Eros tände sin låga i mitt bröst.

Mitt hjärta ville tala, men munnen höll sig stum för orgelstämmors svala musik i fjärran rum.

Och under ögonfransen, av fuktigt skimmer skymd, min blick gled ut i glansen från någon okänd rymd.

Av blåa skuggor brutet det gyllne ljuset föll. Mitt liv låg inneslutet i handen som jag höll.

II

Det händer att jag ser dig i vimlet någon gång. En annan Eros ger dig en annan blodets sång.

En annan Eros formar vårt öde, som han vill. En gud i eld och stormar hör nu vårt hjärta till.

Vi mötas i den täta och strida strömmens brus, en flicka med sin fläta, en gosse med sin blus.

Vi skiljas, man och kvinna, i strömmens strida brus, men våra ögon brinna av nytt och sällsamt ljus.

Ty genom allt förflutet i våra hjärtan gick ett enda daggbegjutet och källfriskt ögonblick.

HUR FICK DIN HY..

Hur fick din hy sin skära ton av vildroskalkars blad och varför är du alltid glad och speglar ljuset, skimret, ron i dina anletsdrag?

Och varför steg en dag ur nattens töcken opp att ge mig, där jag gick din ljusa själ, din ljusa kropp som ton och doft och syn för varje andetag?

Och varför älskar jag den blombladslena hyn och rymden i din blick?

DIN BARNDOMS TRÄDGÅRD

Jag har sett din barndoms trädgård. Du hör dit med allt ditt väsen, och det är som sprang du ännu morgonröd bland penninggräsen. Se en liten flicka sträcker käckt på kroppen för att nå er, där ni klunga er i toppen, daggigt friska bigarråer!

Du har än din barndoms trädgård som en solig ro i blodet. När jag såg dess härligheter, var det, som om jag förstod det — allt det orört ferieljusa i ditt öga, när du ler, dina kinders mandelblomma, dina läppars roskvarter.

SEPTEMBER

Det är din klara rymd, som står

i dag i rofull väntan.

Det är din vackra väg,jag går

från dunklet ut i gläntan.

Det smäckra stot, som mjukt i skritt

nu skrider fram bland gräsen,

har något av ditt väsen,

ett stolt, ett skyggt, ett fritt.

De första löven träden strö, och rymden, rymden glimmar. I dag det vore lätt att dö, i dessa blanka timmar. Du lever ju, och du har mitt, mitt vackraste i livet i glans på pannan skrivet, ett stolt, ett skyggt, ett fritt.

KOLONNERNA

Se, gudarnas välde är krutet och störtad är gudarnas hall! I kämpar, som vänta pl slutet och vittna, då striden är all, om gudarnas storhet och ära, som flög över länder och hav, I raka kolonner, som bära mot rymden en bräckt arkitrav!

De rödaste blommorna låga i dag kring er vittrade fot. De vitaste skyarna tåga er oböjda hjässa emot. Er väntar barbarernas bräcka, barbarernas löje och spe, I raka kolonner, som sträcka mot rymden en evig idé!

FONTÄNERNA

Alla Roms fontäner brusa fullare, då sommarnatten sluter allt i skumt förvar, slungande sitt silverljusa, skimrande och svala vatten över vita marmorkar.

Härskare med gudadrömmar om ett välde bortom döden gjorde vattnet till sin slav, skapade av bergens strömmar detta spel av ljus och flöden, detta dån av tunga hav.

Mörkret flyr i morgonväkten. Neptun styr med blanka fålar, stegrade mot stormig vind. Krafterna hos döda släkten skumma här i marmorskålar, stänka droppar mot min kind.

r

DEN OKÄNDE SOLDATEN

Alla, alla stanna

här med blottad panna.

Tyst och kvävt det snyftas.

Gamla mödrar prisa

darrande det visa,

underbara öde,

som lät honom lyftas

över andra 3öde.

Vissna läppar viska:

"Kära, kära, kära,

det är alltid friska

blommor på din grav,

alla vilja bära

jordens blom hitin,

kära, kära

gossen min!"

WINDSOR I

Apolliniskt klara strängar spela in dig i min håg, bygd med rika klöverängar under vita skyars tåg. Ekarna på runda kullar gömma än för den som hör, tonerna av herderör, och med glada röster rullar Themsen nedanför.

Ljuvare har ingen grönska lyst och doftat runtomkring. Det finns ingenting att önska, ingenting.

Flodens smäckra båtar styra tyngdlöst genom vattnets skum, och jag tror ej, den är stum, klangen ifrån Shelleys lyra i ett Etonrum.

II

Varligt måste dagen bärgas med sin lyckas överflöd, nu när slottets murar färgas hetare av kvällens glöd. Skygga rådjur sakta nalkas med den lena halsen sträckt, och i vindens lätta fläkt böljar mot mig daggig svalkas friska andedräkt.

Mellan husens dimmigt bleka, blomningstunga rosensnår trotsigt ljusa röster eka efter krigets mörka år, och i skymningsblåa ängar fredens vackra skördar gro. Här är framtid, här är tro. Apolliniskt klara strängar spela mig till ro.

EN JÄMNÅRIG

På tåget Köln—Berlin.

Där du sitter här framför mig, vill jag trycka tyst din hand. Det är någonting ibland i din stora blick, som rör mig. Det är mörka moln, som fara. Det är blodstänk från ett rivet hjärtas sår.

Våra ögon lyste klara, våra hjärtan mötte livet samma löftesrika år.

All din första ungdoms fina, lätta klarhet fick du ge, och din blick skall alltid se namnlös ångest, namnlös pina. Säg hur bar du denna börda? Säg, hur gav du all din lycka för ditt land?

Offret kan jag hemligt vörda. Har jag också rätt att trycka stillatigande din hand?

DEN BESEGRADE

"Strö aska och sot på din hjässa! Böj pannan mot jorden, nej, pressa den djupare ned!

Det var ej en kamp mellan själar. Det var ju ett folk av trälar, vi kämpade med."

Då reste sig sakta en kvinna, lät askan ur lockarna rinna och höjde sitt huvud fritt:

"Jag har icke rätt att ligga på marken på trälars sätt. Jag har icke rätt att krypande tigga om miskund för mig och mitt. Jag darrar ej för ditt hat. Jag födde till världen en tapper soldat!"

SPARTANERNA I

Spartanerna kallades ut från mödan och vilan och leken. Spartanerna grepo till vapen och blankade sköldar och spjut. I stormfart förbytte en tid sin ungdom i gråa kolonner. Med stora och brinnande ögon spartanerna drogo i strid. Den grönskande jorden försvann i slagfältens mörker och fasa. Spartanerna sviktade icke men stupade man efter man. De föllo och myllades ned i mull under blommande ängar. Spartanerna sviktade icke men föllo i ändlösa led.

II

Det är en annan stam, som tyst på korsen stavar. Vi gå bland hjältegravar, varhelst vi vandra fram.

Vi gå i solens sken. De sova i det svarta. Så låt oss hälsa Sparta som söner av Aten!

Vår håg skall vara djärv. Vår hand skall vara renare. I gudar för atenare, beskydda våra värv! Det ryker än av blod vid vägen, där vi fara. Tvag våra ögon klara och gör vår vilja god!

HÄR ÄR JAG HEMMA

Här är jag hemma. Går jag här i mörkret så snubblar icke foten, ty den känner var sten och nästan varje lingontuva, och vaknar jag på fjärran ort om natten, av månens vita skimmer väckt ur dvalan, då vet jag hur det skimret faller hemma och vilka fönsterrutor som bli blanka.

Hur länge får jag äga detta rike, som lät mig se som barn för första gången, hur träden runda sig mot sommarrymden, som lät mig känna doften av en blomma och höra vindens sus i sädesfälten? Hur länge får jag ty till dessa marker, som ge mig hälsa med den luft jag andas och spola sinnet rent med friska syner?

Jag vet att livet icke har en fasa, jag ej kan bära, om jag blott får hämta förnyad styrka här, där jag är hemma. Hur länge får jag luta mig tillbaka mot denna trygghet?

BÅLET

Sedan några dagars sol hade gett tillkänna vårens ankomst, brukade min fader bränna löven från i fjol.

Bålet brann med stilla sus. Röken från de brunna sommarlöven | böljade i kvällens tunna, blåsippsbleka ljus.

Ingen kväll var denna lik. Landsvägsdikets vatten lyste rosigt.

Sakta tystnade för natten spröda fågelskrik.

Än när denna doft mig når, liksom fordom bävar hjärtat lyckligt. Genom minnets dunkel svävar hemmets bleka vår.

SOMMARFERIER

Man vaknade och hörde göken ropa ur skogens lätta, silvergröna dis. Mjukt gungade syrenens fyllda klasar; de hade slagit ut den natt, man sov den första lyckoyra feriesömnen. De gröna löven spelade i solen, och luften sjöng av bråda humlors surr. Man gick på upptäcktsfärd till kära ställen och fann på samma plats som alla år tjärblomstren, vilka höjde sina spiror på forntidsgravens stenbesatta mark, geranium, som höll till vid

trädgårdshäcken i skydd av sagans milda flädermor och vallörtsståndens här vid gödselstacken.

Man kastade en oviss blick på brunnen,

där näcken bodde i ens barnaår,

och gick så in i stallet för att klappa

de blanka hästarna, man skulle rida

i vall var solröd kväll, som sommarn gav.

I lidret såg man farfars gamla droskor

med spindelväv i sina svarta gap

och vagnarna, som stodo redobogna

att vagga fram med hö och barn och drängar

på väg från gärdena till skumma loft.

Och så gick upptäcktsfärden ned i hagen, där f järlar fladdrade kring slånbärssnåren, och korna råmade vid fållans stängsel. I gläntans mitt ljöd källans silversorl, och smultronfallet lyste vitt av löften. På barrbeströdda stigar sprang man andfådd och nådde så till sist den blåa sjön med viken, där man skulle tumla salig en sommar utan skuggor, utan moln...

Den första feriedagen gick till ända. Nu glödde solen genom fältens ångor.

Med glasklar klang steg vallkoskällans pingel bland boskap, lägrad i arkadisk ro. I trädens dunkel lyste vita blusar, och någonstans gick dansen på en loge. Snart tände Venus i den bleka rymden en stor och flämtande, overklig glans. Men stjärnan fanns ej till för den, som sov med sommarns ande svävande i drömmen

på tunna skyar av syreners doft. *

Och den som sov med denna stora lycka

viid bädden, väntanide på morgondagen,

han bär igenom åren i sitt hjärta

av tio feriesomrars ljus ett ljus.

Han mötte mörka pannor på sin väg

och anleten, som aldrig hade svalkats

av barndomsmorgnars fläkt från öppna fönster.DAGSLJUS

Och han förstod, att intet kunde gälda det förskott, som ett givmilt öde gav den stund, det lade i hans hand en barndom med stora lövträds sus och blänk av sjöar, syreners doft och västergökars rop.

DEN FÖRSTA SNÖN

En munter brasa sjöng i luckans springor och fyllde rummet med sin sköna hetta. Vi hade väntat hela dan på detta, som kom med rymdens första vilsna flingor. Nu trängdes vi i rad vid fönsterposten och sågo andlöst bortom trädens ris, som tecknats fint och vasst av vinterfrosten, ett ändlöst myllrande i slättens dis.

Snart gömdes alla grenars rimfrostglitter av sakta gungande och mjuka täcken. Från domherrflocken, gömd i trädgårdshäcken, det ljöd ett övergivet fågelkvitter. Och snart stod skymningen på vakt vid logen och allt gled undan i den djupa ron. Men tystnaden fick liv, då fram ur skogen sprang första bjällrans upptaktskäcka ton.

SKOLAVSLUTNING

Hur mjukt och vänligt gatan kunde knarra. Den hade hela hösten hånfullt ekat. Hur ljuvligt ängsligt hjärtat kunde darra, som om det nu i sista stunden tvekat att ge sig hän åt denna stora lycka. Blek lyste månen över tysta hus, vars övre fönster dagen börjat smycka med sitt förväntansfulla morgonljus.

Högt lyfte kyrkan upp sitt koppartäckta och smäckra torn mot rymdens stjärneskara. Men bakom askarna, i dunklet sträckta, låg skolan där med alla ögon klara. En sista väntan ännu, då vi trängdes vid salen, hejdade därutanför... Så blev det tyst, och hjärtats tvekan sprängdes av psalmens segervissa gossekör.

DAGAR FÖRE JUL

Dessa dagar ge mig åter

jularna från mina

sista vackra gosseår,

och jag ger mig hän och låter

gamla minnens värma tina

kälen, som kring hjärtat står.

Snön, som gatans stenar täcker, första bjällrans silverklara, kallande och höga ton, kvällens blåa skymning väcker denna lätta, underbara oro under ron.

Och jag vet att jag skall fara på de vägar, som jag känner utav alla vägar bäst, och jag vet att jag skall vara som ett barn, då sist jag tänder stakarna till fest.

Men, en gång i rolös vaka vid den tid, då skuggor tätna, kvald och tryckt och tyngd av dem, skall jag höra brasan spraka juldagsmorgon i mitt halvt förgätna, övergivna barndomshem.

JULAFTONSMORGON

Här är barndomen tillbaka. Här är allting nu som förr. Genom rummens tystnad spraka brasor bakom stängda galler, öppnar jag en dörr, ser jag snön, som faller, tyst och lätt och len, i en morgonmånes ljusa, andelika sken.

Glömda strängar börja brusa...

Allt står redo för de mina.

Än en gång i detta hus

skola klara ögon skina,

friska barnaröster glamma

under tända ljus.

Än en gång är allt detsamma

som det fordom var.

Jag vill hålla julen fången

i mitt hjärta kvar.

Det är kanske sista gången ...

OM HUNDRA ÅR

Du, som lever här om hundra Ir, då jag är ett skum på mörka floder, jag vill följa dig i tysthet, broder, där du går.

Du skall gå de vägar, som jag gick. Samma väg till aftonskyn du finner. Jag skall se hur praktfullt kvällen brinner i din blick.

Du skall söka under vårlig slån. Till din sida skall jag osedd träda, då du löser vårens första späda anemon.

Du skall gå ibland, som jag var van, ned till hästarna i daggig klöver. Jag skall se dig sakta stryka över deras man.

Du skall plocka frukt på trädgårdsplan. Vid din sida skall jag osedd vara, då du finner höstens första klara astrakan. DAGSLJUS

TONEN

Belyst av flammorna från härdens bränder och fönstrets morgonfriska solskensflod, den lilla sträckte sina mjuka händer mot modern, där hon, ljus i ljuset stod. Och modern log och lyfte upp den lilla, oändligt ödmjukt och oändligt stilla.

Men då gick mannen sakta ut ur rummet

och följde stigen, vit av daggig blom

och dröjde först på klippans krön, där skummtet

från vidden sprang i evig rikedom.

Med marmorbrott i grönskan lyste stupen,

ett stycke hedniskt obetvinglig kust,

och spända segel buro över djupen

en argonautersagas ungdomslust.

Allt detta, som fick skimmer av den klara, den sommarklara rymden — det var hans. Hans tända hjärta kunde kanske svara med toner, tindrande av stålblå glans. Men skulle sångens hårda gud förläna en klang åt lyran i hans hand en gång — han skulle ändå aldrig kunna tjäna ett folk i svett och möda med sin sång.

Den hemmets lugna, vardagsfyllda anda, som led för led sin milda värme spred, den stilla tonen, evigt enahanda i mänskosläktets saga, led för led — den skulle aldrig, lyft och frigjord strömma ur instrumentet, han förtrott sig åt, hur än hans hjärta kunde gripet ömma för glanslös lycka och för lågmäld gråt. Han såg den lilla, varligt sammankrupen mot moderns fasta, trygga barm och såg, hur spända segel buro över djupen en argonautersagas ungdomshåg. EN AUGUSTIKVÄLL

Hon hade stått och vinkat på perrongen, tills vagnarna försvunnit i en krök. Mot spåret drev ett ulligt moln av rök. Så reste barnen bort för första gången.

Det led mot aftonen, då hon kom hem, och skuggan kröp allt högre uppför muren. Hon såg den lilla hängarn i tamburen, som snickarn hade gjort en gång åt dem. Hon såg salongsgeväret, som de lagt ifrån sig då de reste på en stol. Det hade smällt i förmiddagens sol på sommarns allra sista ekorrjakt.

I deras rum bar allting ännu spår

av brådskan, innan kofferten blev klar.

Här lågo sakerna de lämnat kvar,

fastän de levt med dem i flera år.

Det hade kostat mest att skiljas från

den stora, vackra, vita segelbåten.

Hon smög en blick mot sängarna i vrån

och stod en stund och kämpade med gråten.

Nu skulle barnen vara framme snart

hos nya mänskor och på nya ställen.

Hon såg dem plötsligt för sig skarpt och klart.

De brukade bli sömniga mot kvällen.

Den lille klippte trött med ögonlocken, och underläppen sköt allt längre fram. Men drömmande och storögt allvarsam satt brodern i den litet trånga rocken.

Det var så ängsligt tyst och tomt i huset, och hon gick ut i solens sista sken. Längst bort, där gården nåddes av allén, stod krocketspelet ännu kvar i gruset.

Och här var hyddan, som de hade byggt, och där de brukat leka indianer. Hon gick bland syrsorna på skumma planer och såg mot aftonmolnens bråda flykt. Nu längtade de hem för första gången och tänkte tyst på trädens fågelbon, på vattnets kluckande <yid badhusbron och larsmässpäronen på trädgårdsgången.

Och stege deras vägar än så branta och blåste åren för dem våldsamt hän — de skulle längta till det välbekanta, till gamla rum och sus av gamla trän. VARDAG

TVÅ BRÖDER

Det är en morgon efter många år. Du vaknar tidigt. Du är ensam vaken, och vacklande av sömn ännu du står och ser hur månen skiner över taken. Du drömde nyss. Du minns ej riktigt vad men minns att något gjorde drömmen stor: i sjömanskläder kom din döde bror, och han var sommarbrun och frisk och glad. Du huttrar till och viskar tyst ett namn, ett löjligt smeknamn, som du nästan glömt. Det är en värld, som öppnar vitt sin famn ur denna snabba dröm, som nyss du drömt___

Ni lekte samman dagarna i ända och somnade tillsammans bädd vid bädd. Och var han borta, kunde det nog hända att du höll dörren öppen och var rädd. Han var din äldre bror, och du fick lida rätt ofta av hans hårda härskarlater, men blev det gräl emellan skolkamrater, så stod han alltid ilsket på din sida. Han dog en kväll, då sommarn lyste grön. Du minns en höst, då du blev ofta kysst och minns en vinter, då du nämnde tyst hans namn bland andra i din aftonbön.

Du står där stum och ser hur månens skimmer

i vinterdagens snöluft tynar bort.

Ditt öga är kanhända icke torrt.

Det är så sällsamt det, som du förnimmer.

Nu är du man, och du har redan prövat

den vuxne mannens lust och bitterhet.

Och du har mött så mycket, som bedrövat

och mycket, som gjort kinden lyckohet.

Runtom dig sorlar livet; ögon brinna. Du älskar, hatar, tvivlar, tror. Du har så långt att gå, tills du kan finna den plats, där sist du skildes från din bror. Långt bort i världen doftar en rabatt. Långt borta knastrar sanden för hans fot. Och fjärran är den luft, som tog emot hans sista klingande och glada skratt.

Det är ej sant, att han har glidit undan för nya människor och nya år. Det stiger visshet fram ur din begrundan: han är ju med dig alltid, var du går. Djupt inne i din själ, bland allt förteget och allt som ej blev sagt — där lever

han. Hans väsen har växt samman med ditt eget den tid ni voro allting för varann. Du kan ej tala om för någon annan på vilket sätt han lever, rrien ibland så känner du helt sakta över pannan en trevande och fumlig barnahand. VARDAG

ÄPPELBLOM I

Jag kom förbi ditt hem i dag och stannade ett slag. Det låg där stängt ooh bommat med lås för port och dörr, men trädgården omkring har säkert aldrig blommat så rikt och vackert förr.

Det lyste vitt, det lyste skärt, det hem, som var dig kärt. Och kring din fönsterruta, som gapade så tom, jag såg en tung syren med ömma händer sluta en krans av skumvit blom.

Jag hade skymtat denna jord förut i dina ord. Jag hade hört dig tala om allting, som var ditt men mest om denna syn — en trädgård svept i svala och lätta moln av vitt.GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

II

Når dig icke någon gång gammal fågelsång? Å, du måste känna ofta fjärran äppelblommor dofta. Bortom kvalm och rus och skam höjer sig och skymtar fram barndomsrosigt, brudslöjsvitt allt det gamla, som var ditt.

Skall du icke komma åter till den jord, som allt förlåter? Här kan själva gräset tala stilla och hugsvala. Du skall ligga här och tänka, du skall ligga här och drömma, till dess natten bryter in, och då kvällens stjärnor blänka, skall du känna krafter strömma ur den jord, som än är din.

78 VARDAG

FAR OCH SON

De hade grälat som så ofta förr, och sonen hade gått och låst sin dörr. De hade brusat ut som man mot man, och fadern kände ännu hur det brann och bultade och sprängde i hans blod. Det mörknade i rummet, där han stod. Oktoberkvällen skymde hastigt på, oändligt svårmodstyngd och hjälplöst grå.

Han skälvde som av köld, och så med ens vek vreden för en ötmhet utan gräns: "Jag vet det där om frihet och om tvång; jag själv har också sagt det så en gång.

Långt bortom år av tröghet känner jag den första orons vita vingeslag. Ditt otacksamma hån mot allt du fick, ditt bittra trots, som isade din blick, din sjuka längtan, som slog ut i brand — jag borde svarat med att ge min hand. Men varför vredgas jag och vill slå ner ditt gosseraka trots och varför ger jag någonting, som nästan liknar hat, då hjärtat ville viska skyggt: kamrat?

79GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

Jag minns den tiden, då du än var min, barfotalassen, vilken smög sig in och gömde pannan i mitt knä och grät — jag strök ditt huvud sakta och förlät..."

Han hörde tysta steg därutifrån,

helt nära dörren — stegen av hans son.

Den unge tvekade ett ögonblick

som om han ville stiga på — och gick.

80 VARDAG

BROR OCH SYSTER

De hade levat långt ifrån varandra och träffats alltmer sällan under åren. De hade båda byggt en värld, ett hem, där lyckan hade skälvt i heta ord och barnaröster klingat genom rummen. Och isig nordan hade blåst bekymmer och sorgeämnen in i deras världar. De hade mötts vid några svarta gravar ooh bara kunnat tala med en blick.

De voro gamla nu och kommo samman att se varandra, innan allt var slut. De trevade och sökte för att finna det

lugna samförstånd, där orden falla i en förtrolighetens stilla värme. Men ej ett ord blev sagt om det som värkte och ömmade — och blommade därinne i deras hjärtan, dömda att förvissna.

Han satt och såg på hennes tunna drag: "Jag minns en kväll i våra unga år, då du var vackrare än någon annan. Du hade mammas diadem kring pannan och en kamelia i ditt bruna hår."

Hon log, och munnen var som skrumpna blad. Hon lyfte lätt den blekaste av pannor: "Det var den kvällen, då du gav mig bannor för det jag hade varit alltför glad."

Men längre bort, i fjärran låg ett land, där alla vinder spelte morgonsvala. Där var det lätt att gå och lätt att tala och allra bäst att vandra hand i hand.

De följde forsens lopp, och immigt kall var luften under trädens mörka grenar. De gingo mellan prästkragsvita renar på väg till solskensheta smultronfall. Nu ringde det till middagsmål i huset. Ur något fönster gled en mjuk gardin. Och vackert blandades det djupa suset av gårdens träd med klangen av porslin. Det var den tid, då varje dag var ny, och inga dagar voro riktigt tomma. De kunde dikta sagor om en blomma och tala länge om en rosig sky.

Det var, som om de glömde bort, att stoft och mörker sluka oss och allt vi prövat. De talte om en gård, som sommarn lövat och svept i ett osynligt moln av doft, en fjärran gård, ett fattigt, jordiskt land. Och det var samma trygghet mellan dem, som när för länge sen de sprungo hem en mörk och blåsig höstkväll hand i hand.

DAGSVERKSKLOCKAN I

Jag vaknar vid en dagsverksklockas klang

ifrån en granngård, gömd i gröna dungar.

Den klara sommarluften sprider ljudet

till skogens röda torp, där skorsten ryker

och linhårsungar springa ut i solen,

och klangen böljar över våta rågar

och når mitt fönster med sin friska maning.

Jag hör den, och jag minns vår egen klocka, som hänger stum och rostig sedan länge. Det långa repet multnat bort, och taket är grått av lav, där det ej helt är borta. Dess rena klang var med ibland de ljud, min barndom räknade som mest förtrogna, och när den väckte mig en feriemorgon, så steg och föll med ryttmerna en känsla av dunvarm trygghet mot allt ont och svårt. Den rotfasthet, som är mitt hjärtas lycka, hör samman med en klockas mörka malm, som tonade mot blanka sommarrymder och ljöd i vintermorgnars frostighet.

II

Den hand, som knöts så fast och hårt kring klockans rep har domnat, och ringaren har somnat från det, som varit hans och vårt. Så långt jag minnes, ställde han här med skog och mark, en jätte, då det gällde och sist en patriark.

Här gick han fram till sådd och skörd

i slitna arbetskläder.

Han tydde vind och väder

och hoppades på nederbörd.

Han bodde här. Han vände,

där ägogränsen gick.

Han såg på det han kände

med lugn och tacksam blick.

Det blev hans fröjd att varje dag ha hand om gårdens klocka. Jag tror han ville locka en helgdagsklang ur vardagsslag. I veckans verk och möda, det var en psalm, en bön, då han lät klangen flöaa befriande och skön.

Den dag, han fördes bort som död, gick isen upp på fjärden.VARDAG

Det var, som om pl färden en dagsverksklocka ljöd med bister ton av långa och sega söckenår, med doft av sommarånga och glans av tidig vår. GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

SOLDATEN I

Allting har du älskat här

— doft av ljung och doft av tang, havets dova böljesång

mellan grå och röda skär. Allting har du älskat här.

Allting har du hållit av

— morgonbrisens friska vin i en buktande gardin, skymningen på hed och hav. Allting har du hållit av.

Här är allt det gamla kvar. Allt är likt sig i ditt rum, och i vikens vita skum ligger segelbåten kla*. Här är allt det gamla kvar.

Allt det gamla finns ännu. Du är borta, bara du.

86VARDAG

II

Du bröt upp från de ting, du höll kära med din glada och manliga själ. Du gick bort på de vägar, som bära mot en port, där man bjuder farväl.

Det var berg, det var vågor som välte mellan dig och den värld, du höll av. Och en leende son blev en hjälte, och bland fanorna reddes hans grav.

Men jag tror att du kommer tillbaka till de dina och dröjer hos dem vid midnatt, då stjärnorna vaka kring de lyckliga somrarnas hem.

över strandhavren stiger du sakta. Du går fram genom ljunghedens ris, och du stannar ibland att betrakta din kutter i stjärnnattens dis.

Och du bryter, då dagen är nära en blomma i daggig rabatt. Du har gått bland de ting, du höll kära, du har gästat de dina i natt.

Sandviken, Fiskebäckskil. GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

JULMORGON

Jag vaknade tidigt. Jag söker mig hän till fönstret och lyssnar på natten en stund. Det snöar så sakta kring risiga trän, som teckna sig svagt mot en bleknande grund. Allena jag går genom välkända rum, där klockorna knäppa så lätt som ett sus. Och snart skall ju natten, som ruvade skum, ge vika för julen i barndomens hus.

Jag känner kring hjärtat en värme, en doft från hänfarna jular, då jag ej var med. Här strålade ögon, som blevo till stoft. Här fladdrade lågor, som snabbt brunno ned. Det tonar en julpsalm från hundratals år. Den svävade hoppfull mot mörker och is. Den tinade hjärtan. Den helade sår och steg som en flamima till kärlekens pris.

Jag minnes, hur kärleken bott vid det bord, där själv jag de tindrande lågorna tänt, och tänker att aldrig mitt hjerta

har känt ett vackrare skimmer kring människors ord. Och landet, mitt eget och fädernas land, dess heliga armod jag djupast förstått, då mörkret låg tyngst över skogarnas rand och vägen bar hemåt i julskymningsblått.VARDAG

Nu dagas det stilla. Jag ser mig omkring. Det är som om dagsljuset smekte var vrå. Det darrar ett skimmer kring vardagens ting — och inne i barnkammarn vakna de små. Jag hör deras glädje. Jag glädes med dem men har kanske icke så lätt för att le. Jag känner ju bättre än de det mörker, som hotar ett hem.

AFTONEN

Vi ha tagit all blom från rabatten. Syrsorna spela, och kvällen är ljum. Det är mörkt i ditt rum, och ditt fönster står öppet mot natten.

Det är strålande stjärnor kring huset, hemmet för snabba och leende år. Det är mörkt kring din bår, men ditt fönster står öppet mot ljuset. VARDAG

PÅ FARMORS GÅRD

Det är så mycket här på farmors gård, som gör dig levande för våra hjärtan. Mot golvens mattor nöttes dina knän, då du och lillebror tillsammans lekte med dina bilar och lokomotiv, tills vintermörkret flöt ihop i rummet. Och här är bordet, där du brukat sitta med pannan lutad mot ett blad, som fylldes av hästar susande i sträckt galopp; i lampans ljusring tecknade din nacke en outsägligt fin och vacker linje... Härinne sov du denna barnasömn, som får oss vuxna människor att stå en liten stund likt barn med knäppta händer.

Härute susa träden, där du klängde och böljar gräset, där du ofta sprang på bara, sommarbruna ben i väg till hästarna, som leddes ned i hagen.

Ditt skratt, som genljöd dagen lång i rummen, skall minnet snart ej kunna återkalla, och dina kära drag och din gestalt skall tiden obevekligt plåna ut.

Jag ser ditt ansikte i dunkel redan.

Jag hör din stämma tona i ett fjärran.

Men det som var din själ — din glädjes friskhet,

ditt hjärtas ömhet lever ändå kvar

i dessa rum, på detta stycke jord.

Det svävar kring oss jämt, men når oss starkast,

då sommarn spelar upp till skolpojksferier,

då dagarna bli kortare mot jul.

SISTA JULEN

Det var den sista julen du var med. Vi skulle ut och gå. Mot kväll det led.

Ur mörkret steg ett tövindssorgset brus, och du sprang före oss i gårdens grus.

Du sprang och ropade — en glädjedrill av bara lycka för att du var till.

Jag hör i afton sällsamt fjärranfrån ditt klara rop och blåstens grova dån.

SKOLMÖSSAN

Jag tar din mössa med den fina randen, den första och den sista, som du fick. Jag anar, hur det lyste i din blick, då först du vägde din trofé i handen. Du hade kommit in i läroverket, och du var mönstrad i de storas led. Långt ned i nacken och bra nog på sned du satte mössan med det stolta märket. Den bar du sista sommarn, du fick stanna. Den kom att ligga undanslängd ibland, då fotbollsspelet rök i gårdens sand och svetten steg i pärlor på din panna.

Jag stryker sakta över silverranden, den fina randen, som du tyckte om. Det är din skoltid, som jag har i handen. Jag undrar över det som aldrig kom. Å, det som aldrig kom — all lek och möda, all munter glädje och allt buttert knot, och snön som skulle knarra för din fot, då skolans rutor brunno morgonröda, och Mälarvårarna, som skulle spira och väcka ömhet i din målbrottsröst, och dånet kring ditt rum i blåsig höst och alla ferier, du skulle fira.VARDAG

Jag stryker sakta över sidenkullen,

som slöt sig nyss omkring ditt mjuka hår

och tänker tyst på dina nio år

och allt vi sänkte med ditt stoft i mullen

— din späda själ, som ej fick tid att vakna

och se ett bistert allvar stiga fram,

din veka vilja, vilken skulle rakna,

din blick, som knappast hann bli undersam.

Å, det som aldrig kom — kamraters tuktan,

kamraters bifallsrop — allt det som kan

förvandla pojken till en liten man,

som möter livet utan skryt och fruktan.

Din svarta mössa göms. Och tiden rullar. Men den skall kanske tagas fram en gång, då staden ekar av en vårlig sång omkring en våg av vita mössors kullar.

SOMMAREN

Bortom slättens grå oktoberdimma skymtar som en silverstrimma viken där du lärde dig att siimma. Och då vinden ökar, virvla bladen på din cykelväg till staden.

Då du sista gången

ställde cykeln i sitt stall,

var det sommar än, och sommarsången

steg i björklövssus och böljesvall.

Nu är denna sommar all,

ooh du själv är gången.

Ljus var sommarn till det sista, lätt den dag, du skulle mista, allt från morgonen, då vinden blåste blåa löften i ditt rum, till dess aftonen blev skum och din cykel trött du låste.

Dödens snabba, heta plågor skymde sommarn i din själ, men när trött du tog farväl drömde du om blåa vågor.

HEMMA

Du sprang hit, då kvällen skymde. Röd och andfådd efter färden kom du oftast in. Detta var ditt hem i världen, och de vackra rummen rymde all den trygghet, som var din.

Du fick aldrig leva borta,

aldrig längta hem från tomma,

kalla främlingshus.

Åren mättes få och korta.

Det var hemma, du fick blomma

i en vårdags klara ljus.

Här är du oss alltid nära,

och du klappar lätt med handen

på en välkänd dörr.

Bli ej rummen mera kära?

Bli ej banden

fastare än förr?

VARDAG

Jag längtar åter till min barndoms vardag på höstarna, då man fick vara inne. Den var ett långt och tonlöst enahanda, och allt som hände, hände utanför, där luften skiftade från ulligt töcken till blekgrå dager med en glimt av sol och sist till tungt och ödsligt skymningsblått. Men i den tysta dagen kom man nära de människor, som rörde sig i huset och nära alla döda ting i rummen. Förtroligt öppnade sig barnahjärtat, och någon flyktig smekning kunde lätta den långa dagens gråa ledsamhet.

I dessa stunder slog mitt väsen rot, och jag vill tacka dig, du stilla genius, som göt din värme i min barndoms socken. Du är ej någon svävande gestalt, men du är jordisk som en tjänarinna, som sköter sitt med grova arbetshänder.

Jag längtar åter till min barndoms vardag med allt inom mig, som vill växa fast vid stora makter — trofasthet och kärlek.

BRUNNEN

Här låg en gång en gammal brunn med källrent, kyligt vatten i. När skördekarlen gick förbi, han förde gärna till sin mun dess svala dryck i kupad hand. Och ofta har som barn jag stått med pannan lutad mot dess rand.

Här låg den förr. Nu är den död och kvävd av sten och vissna löv. Ej mänskofot, ej boskapsklöv nå mera hit i kvällens glöd. Kring kanten växer glömskans lav. Men över den en vildros står som om den hägnade en grav.

SLUT PÅ SOMMARLOVET

Det var den tid, då våra fickor spändes av kantstött frukt med regnvåt lera på. Det var den tid, då trädgårdsstaken tändes och sken på kräftfat i en mörk berså. Det började bli nästan kallt att bada, och snåren sveptes in i spindelväv. När sista lasset kördes till sin lada, var rymden kyligt klar och blåsten sträv.

Det var de dagar, då man girigt vägde var timma, som fanns kvar till lovets slut. Det var den tid, då varje timma

ägde en egen kraft, som måste vinnas ut. Och ändå hände det, man smög sig undan från leken till en backe, där man låg och såg med tioårig, svart begrundan på svalors flykt och vita skyars tåg.

Så reste man en kväll, då solen väckte en djupröd glöd ur alla timmerhus. Man höll den avskedsgåva, sommarn räckte, en påse astrakaner mot sin blus. I tårögd tystnad for man till stationen, och runtomkring en höjde syrsor gällt den sista glädjedruckna sommartonen från boskapstrampade och tomma fält.

GRANNGÅRDARNA

Jag ser dem helst i ett sommarväder, som flödar varmt över lumimigheten, där barnen leka i vita kläder och korna råma på gröna beten. Här har jag sprungit i kurragömma och spelat krocket bland sparrissängar, tills blåa kvällen i träden låg. Av alla dofter, som ymnigt strömma från dessa parker och dessa ängar min barndom gömmer en kostbar drog.

Min egen gård var ett drömmens rike, där jag var ensam i långa dagar och följde skyarna från ett dike och spann på visor i vildroshagar. Men där på gårdarna yrde dansen, och vackert lyfte i aftonvinden ett brus av toner och glada skratt. Ett silverdunkel var månskensglansen, som låg och väntade bortom grinden en kornknarrstonande sommarnatt.

Jag sitter bänkad bland goda vänner, och vintertrevnaden bor där inne. Då tryta orden, och hjärtat känner en lust att väcka ett vackert minne.

Jag går i parken. Fast stegen knarra, och vinterskuggor kring träden trycka, jag anar ändå en snabb minut, hur vid min panna i natten darra en fattig ungdom, en fläkt av lycka, en doft av somrar, som blommat ut.

GÅRDENS SJÄL

Jag stannar plötsligt mitt på trädgårdsgången en sommarkväll, då jag är sjutton år. En våg av gyllne skönhet tar mig fången. Jag känner att jag darrar, där jag står. I gröna lövverk aftonsolen lågar, och rymden är en rymd i skylös vila. Med guld på vingen gårdens svalor pila i tvära kast och långa, mjuka bågar. Och genom svalkan ångar som en brygd en doft av timjan, timotej och klöver. I lätta, blonda dagrar står den bygd, som sommarnatten snart skall sjunka över.

Så rikt och fullt kan alltså gården tona, så rikt och fullt och helt, att jag kan tycka att svallet över päronträdets krona är som ett löfte om en häftig lycka. Det känns som hjärtat vidgat sina gränser, och för en brinnande, en flyktig stund med allt som doftar här och allt som glänser min skygga ungdom slutit ett förbund. Den gamla gården vill ett hjärta väl. Den sett så många mänskor i det farna — och så en afton kan den plötsligt klarna och slösa givmilt med sin friska själ.

SENSOMMAR

Gulmåran doftar vid bleknade renar,

blåklockan lyfter som förr över stenar

kalkarnas havsblåa skimmer.

Fåglarna slutat att sjunga.

Vinden har strävare röst.

Här vill jag stanna, där björkarna gunga,

medan mitt hjärta förnimmer

klangen av avsked och höst.

Barndomen susar kring mörknande kullar.

Här vill jag ligga, då kvällsmolnet rullar

fackelblomsrött över gläntan.

Blommorna äro oss trogna

även när annat blir stoft.

Något skall klarna och något skall mogna,

medan jag känner min väntan

famnas av mårornas doft.

KLAR OKTOBERDAG

De blåa stenarna i fuktgrön mossa och flak av frost, där skuggan ruvar kall och på en kulle björkarna, som blossa mot rymdens glans av någon hård metall — jag tycker om att gå i dessa kända och kära marker denna tysta timma och hälsa i en backes solskensimma den långa sommarns allra sista slända.

Än ströva korna kring på bleka beten, där klöver blommar än och kamomill, och pojken visslar högt i ensamheten en smäktande och övergiven drill. Med öppna dörrar står där uppe huset, som om det ville andas in och spara de sista sommardofterna som fara, den sista glimten ooh det sista suset.

Det klarnar mer och mer, och fram mot kvällen mitt landskap ritas upp med vassa drag, och hösten blåser bort från kära ställen den lena klangen av en sommardag. Så sjunker mörkret kring den värld jag äger, och jag går in och höstens brasa knastrar och lampan tänds, och under blåa astrar står skålen full av blanka rosenhäger.

SNÖ

Det blånar sakta över vita gärden, och bortom skogen flammar rymden gul. Nej, aldrig blir min gård mitt hem i världen som denna tysta månad före jul.

Jag känner dagens dova oro rymma och allt det trötta tvivlet domna hän, när jag får stå så här och se det skymma kring gårdens lätta, rimfrostvita trän.

Den kärlek, som mig fyller nu, är flamman, som gör mig osårbar och kanske stark. Jag känner att mitt väsen hänger samman med vintermörkret över snöig mark.

DE DÖDAS LEENDE

När jag minns de döda, minns jag hur de logo; livets skimmer spelar ljust i deras blick. Alltid vill jag minnas, älskade, som dogo, leendet, som tändes, tindrade och gick.

Ni, som statt mig nära — efter långa tider få ni åter värme, styrka och behag, bara jag kan fånga leendet, som glider snabbt som gryningskårar, mjukt som böljeslag.

Åter gå ni med mig, älskade, som drogo bort från jordens grönska, bort mot skuggans land. Först när jag förgäter leendet, ni logo släpper jag för alltid sakta eder hand.

SKUGGOR

Ni kära fränder och ni kära vänner,

som stått mig nära någon gång i livet,

och som ej mera skola nå mitt hus,

i natt är luften full av edra skuggor.

Jag hör omkring mig svaga ekon tona

från avskedsord, som växlats i det gångna

— min lätta ungdoms leende farväl

vid trädgårdsgrindar, knarrande i sanden,

de första mannaårens bittra avsked

i mörkret vid en port, som slogs igen,

och handslag på en dånande perrong

och de farväl, som fladdra kring en dödsbädd

i vilsegången blick och ordlös snyftning.

Ni äro nära mig i natt, ni alla, som jag tog avsked från, då livet ledde vår vandring till ett vägskäls visarstolpe, men också ni, som bara gledo undan och drevo ut på vägar långt från mina, och ni, som icke bjödo mig god natt men spände ränseln från er rygg och lade er tysta ned i mullen för att vila.

Mitt liv är mitt, men det bär tusen spår av alla dem, som gripit in och format dess svaga ler. Jag är ej endast jag.

Jag gömmer glimtar från de liv jag mött, och djupt inom mig slumra dunkla klanger från instrument, som mull och maskar tärt. Jag skymtar edra ansikten i mörkret, ni kära, som ha vikit från min sida, ni människor som suttit sorgsna här och som ha lett med jordiskt friska läppar. Och kanske är den oro, som jag känner i svarta timmar eder oro, vänner, och kanske är det leende jag ler ett återsken från leendet hos er.

DJÄKNESTAD

I

Vi lekte på planen, där asklöven foro. Vi löpte stafett, och vi sparkade boll, tills höstkvällen kom med sin susande oro och skingrade skaran åt olika håll. Vi svärmade ut i ett skrikande vimmel på fjärdarnas blanka och dånande is och strävade hem under flammande himmel med mistlar, som hämtats i ekarnas ris. Vi byggde på gårdarna vallar och murar, där våta och heta vi tumlade om. Vi värjde oss manligt i bollarnas skurar men gnodde för livet, då husvärden kom.

Vi sprungo på isflak, som gungade gula bland bryggor och trän i den vårsvarta ån. Då skolgården tinade, spelte vi kula och jobbade gräsligt med skulder och lån. Men blommade slånet vid lantliga tullar och vandrade par på de älskandes stig, då rasade vilt över kvällsröda kullar vårt flämtande yra, heroiska krig.

II

Hur många höstar hade icke hopat en krans av löv kring kyrkans röda mur! Det var ej längesedan väktarn ropat var natt från Djäknekammarn i sin lur. Där dagern spelade i korets gångar, var luften fordom tung av mässors brus, och Svartån speglade en rad av hus, som en gång byggts av dystra ryska fångar. Hur många år som skolans klocka klungit vid morgonbön, man visste knappast mer, och ingen kunde räkna dem som sprungit bland malmens matosfyllda skolkvarter.

Vi levde i ett nu, som höll oss fångna med snö och is och vårligt gräs och löv, och yr av farten var man blind och döv för det som icke växte mer — det gångna. Men några stunder hade det dock hänt att våra kinder plötsligt

började glöda, och att vårt gossehjärta blivit tänt av minnen från de många tusen döda.

III

En höstkväll, då klockorna började ringa och hem i det ängslande mörkret man sprang, då hände det något — man slutade springa och stod där och lyddes till klockornas klang.

Det var, som de mullrande tonerna väckte en här av kamrater ur gravarnas rum, ett rödkindat, blåögt och stridslystet släkte, som lekte som vi, till dess kvällen blev skum. En morgon, då skolorgeln började brusa och luften drog in från en ångande jord, då lyfte vår psalm som en sky i det ljusa med jublande drillar och svällande ord.

Nu varades skolgård och kyrkogårdsplaner, och eldröd om kinden en pojke förnam, hur skrovliga basar och klara sopraner ur mörkret som bundit dem stormade fram. Vi anade dunkelt, att vinden som viner är full av all längtan, som sjungit en gång, och rågblonda Vasar och blå karoliner ha del i vår tanke och del i vår sång.

MAJNATT

Det var en natt med en oändlig rymd. Det var den första natt man var student. På blåa gator gick man än och drev i ljuvlig trötthet och i rolös lycka. På parkens gångar hade lönnen fällt sitt gula stoft, och bakom planken lyste all frukträdsblommens ogripbara vithet. I denna doft var humlesvärmen vaken, och ljuset, som gled fram på morgonskyar, ur lövens tystnad väckte fågelsången. Då solen lättade den gråa luften, stod man vid ån och såg på strömmens virvlar. Ur skummet steg ett muntert brus, en klang av molnfri sommar och av molnfri lust.

Och det kom många vårar i ens liv, då himlar vidgades och nätter väckte en trolsk musik ur sällan rörda strängar. Men denna natt kom aldrig mer tillbaka och aldrig denna stund, då luftens ande, då Ariel rörde vid en blomvit mössa.

VÄRNPLIKT

(191J—16)

Jag minns hur sällsamt mjuk och späd

den första grönskan var

och minns hur lätt ett majgrönt träd

sin unga krona bar.

Vi tågade i tät falang

mot Danmarks kyrkas torn,

och hornet, som ur grönskan klang,

var romantikens jägarhorn.

Jag minns ett ny, som glänste klart en kväll ur höstblå sky och källsval dryck och äppelkart i någon uppländsk by. Vi bröto upp, och vägens sand låg grå i daggig natt. Ur dunklet vinkade en hand och ljöd ett sjuttonårigt skratt.

Man var ett tonrikt instrument för vindarna att spela på. Jag tror ej, att Gud fader spänt var sträng så hårt som då.

Och jorden tror jag ej jag såg så paradisiskt ny som när en flyktig rast jag låg och drömde i en piprökssky.

Här lyste allt i vårlig glans, och jägarhornet ljöd. Men långt där borta någonstans var jorden svart och röd. Man tänkte ofta på den kamp, där själv man skulle vara med, och över våra fötters tramp ljöd tramp av ångesttrötta led. GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

MARSVÅR

I det bruna, frusna dunklet piper spänd och darrande en fågelröst. Denna vemodsbleka afton griper någonting, som sover i mitt bröst.

Minns du vårar, då du var förtrogen med en frusen fågelunges drill? Hjärta, hjärta, det är kallt i skogen. Minns du ännu, vad ilu längtat till?

116 VARDAG

STORMNATT

Jag vaknar mitt i natten av stormens tunga dån. Jag har en skräck i bröstet. Var kommer den ifrån? Jag minnes allt jag ägde och som jag redan mist och vet jag skall förlora, förlora allt till sist.

Allt brister och blir borta i mörker och i mull. Jag har en skräck i bröstet för min käras skull. Jag ligger stel och naken och räknar mina år, då hotfullt över taken den svarta stormen går. MÖTESPLATSEN

Här har pappas stämma ekat mellan röda träbaracker. Den var hög och klar och vacker, och hans hjässa lyste vit. Skumpande i blårandiner sprang det stolta kompanit. Nyponblommen gungar skär. Sommarsolen skiner som den sken, då han var här.

Ingen plats är tyst som denna. Här är allting bara fordom. Inte ens en fattig svordom fräser över dessa fält. Var är nu det horn, som väckte hundra kvava krigartält? Det har glömts och rostat ned. Var är nu det släkte, som gav liv åt Salbohed?

över mässens träveranda glömskans spindelvävar sväva. Ingen tid kan dock förkväva lukten av all punsch, som dracks,GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

och i klara sommarkvällen doftar det av hö och ax. Vinden bär försynt ett bud från ett läns kaptensboställen, sorlande av sommarljud.

Här i mäktiga staturer har ett sturskt soldatblod svallat, medan tyska marscher skallat eller smattrat dovt som krut. Och kanhända ett förfelat ungkarlsliv har gråtit ut, då en månflod skimrat vit, och musiken hade spelat någon riktigt sorgsen bit.

Liksom lätta vådeviller löpte somrarna, som slocknat. Men ibland har luften tjocknat med ett allvars barska hot. Susa, träd, om mänskoöden, som ha dansat kring er fot! Här har många haft kvarter på sin långa färd mot döden. Här skall ingen tälta mer.

122 EFTERÅT

NATT UNDER KRIGET

De sörjiga isarna voro ett hav kring en klippfast kasern, och över oss kvällsmolnen foro med färger av blod och av järn. Vi gingo som tröttkörda trälar i trumpen och hackande takt och hade dock ögon och själar för marsstormens prakt.

En glimt av den fattiga heden och skyarnas löfte om vår for med oss och skälvde kring leden, som fyllde en kal korridor. Så nådde vi sist våra sängar och lågo där tysta i ron, studenter och smeder och drängar — en generation.

Jag tror nog att mången låg vaken och lyddes med hjärtat på spänn till stormen, som sjöng över taken en uppsång för utvuxna män. Den ljumma och vårliga sunnan, som tjälen ur marken bröt loss, den hade sin egen förkunnan för oss — ja, för oss.GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

Den. kom ju från städer, som jämnats, från skogar, som plånades ut, från jorden, som tog det som lämnats, i gravarnas mörker till slut. Nu stönade natten av fasor. Nu kvedo med snyftande ton arméer av människotrasor

— en generation!

De vakande hörde den dova vårstormen ta djupare tag och sågo kamraterna sova med trygghet i ursvenska drag

— och sågo, med ögonen lyckta mot himlen, som flammade röd, de dragen förvridna, förryckta av omänsklig nöd.

GYMNASISTER I UNIFORM

(Efter Erich Kästner)

En kväll, då solen lyste röd, kom rektorn in med blicken våt. Vår klasskamrat Kurt Kern var död. Han var den första, som gick åt.

Vi sutto kvar, tills det blev natt på bänkarna i stadens park, och mellan oss på bänken satt Kurt Kern, som föll vid Langemarck.

Vi pluggade åter fast något förstrött och flyttades opp fram mot vår. Så fingo vi höra, att Heimhold dött och Rochlitz låg dödssjuk av sår.

Herr rektor Jobst var karsk prelat för Gud och Fosterland och räckte stolt sin tyska hand åt varje liten ny soldat.

Han fick besök av Heimholds mor. Hon kom där, böjd och stum och storgrät i sitt svarta flor i vårt kollegierum.

Hans Rochlitz dog av sina sår. Vi jordade hans kropp. På tavlan skrev vår rektor opp de dödas namn och år.

Vi höllo till vid idrottsplan. Vi sutto tysta mest. Så stupade den lilla Jahn och Braun föll därnäst.

Vår kristna rektor gjorde sig till segerns tolk med stor bravur. Vi hade skräck för detta krig. Så kom en dag vår tur.

Vi kände inte alls nå'n lust att gå i våra dödas spår. Vi hade nyss fyllt arton år, och det är ingen ålder just.

Vi tänkte på Rochlitz och Jahn och Kern. Vår rektor tog hjärtligt farväl — och höll sig hemma som man av järn med Gud och allt högre befäl.

EFTERÅT

I

Jag levde ganska ångestfull den mörkaste av tider. De andra blevo massgravsmull och gråa invalider.

Läs breven, som de sände hem, läs alla deras skrifter! Det mesta, som finns kvar av dem, är ändå stumma grifter.

Gräs vajar över deras mark. Där rassla torra kransar. Långt borta, obarmhärtigt stark en annan ungdom dansar.

Ja, glöm dem, du, som inte hör till dem, som kriget väckte, men låt mig minnas, tills jag dör, min ungdoms döda släkte!

II

Håll kvar i tidens larm och rök det sista stilla året och fånga denna vår, som strök dem sakta över håret!

Den kom till allvarstyngda män med tro och föresatser och kom till barn, som lekte än på gröna idrottsplatser.

Var gräset någonsin så lent att röra vid med handen och sjöng så överjordiskt rent en trast i aftonbranden?

En hjälplös lycka vällde in i deras bröst med sången. Var varje timma någonsin så dyrbar som den gången?

III

Jag tycker, jag kan se er den dag, ni fingo vapenrock. Ni hade svårt att gå i flock med tankar och

idéer.EFTERÅT

Ni spänna brösten strama, men blodet fladdrar under hyn, och över er är aftonskyn ett väldigt Shakespearedrama.

Ni stå där vapenföra, en ungdom med kaotisk kraft — och mindre lust än någon haft att döda och förgöra!

IV

Vad hade ni av värde att ge en djurisk verklighet? Jag vet blott, att ni gjorde det, allt det, ert land begärde.

Jag vet, ni kunde bära er plikt, hur kväljande den blev — och ändå skriva lugna brev att glädja edra kära.

Ni kunde drömsjukt längta, då någon blek viol stack fram ur fältens blodbestänkta och ödsligt gråa siam.

Jag vet, ni kunde skaka av innestängd och våldsam gråt och resa er och efteråt stå leende och raka.

Ni kunde vara vänner och finna ord med hemvan klang den stund, då första linjen sprang mot fasor, ingen känner.

I dånet och i stanken, bland vrål från sönderslitna män, där levde dock och talte än den klara mänskotanken.

Hur lyckades ni frälsa från allt förtvivlat rått, som fanns, en glimt av godhet och en glans av själens unga hälsa?

V

Ja, glöm dem, du, som inte hör till dem, som kriget väckte, men låt mig minnas, tills jag dör, min ungdoms döda släkte!

Jag har ju allt. Det går mig väl med varje dag, som skymmer. Så lär mig tvätta ren min själ från futtiga bekymmer!

De sova sedan många år. Men minnet skall ej sova. Så lär mig ta var dag, jag får, som vore den en gåva!

FÖRVANDLING

I somras var du mest ett vackert djur. Det var dig lycka nog, att kroppen lydde vart flyktigt infall av en utsövd hjärna. Det morgonkalla vattnet, som du dök i och luften, som du klöv med pilsnabb fart, berusade din ungdom som ett förspel till någon äventyrlig parningslek. Mot sommarns ljushav slungade du hänförd all kraft i din gestalt och dina sinnens hunger och törst, som kuvats alltför länge.

Nu är det höst — och det har hänt dig något. Ett oavvisligt allvar mötte dig och tvang dig stanna med en enkel åtbörd. Mörkt är ditt ansikte i dag, min vän! I höstens skugga har det hänt dig något, mot vilket allt som förut skett är intet. Nu är du med, nu har du tagits in i världens brödraskap av starka män, som bära ansvar och som skapa ordning. Se människan, som plötsligt brister fram ur dina unga, grubbelfria drag!

ARIEL

Min sommarglädje varar kort, och svlrnådd är den ro, jag njuter. Snart driver hjärtats vånda bort dess sorglösa minuter.

Men du skall bara vara glad från det, du höjer rösten i vårens sista psalmversrad, till dess du ropas upp på hösten.

Du släpper lös din friska själ i varje snår och dunge och hör till grönskan likaväl som någon fågelunge.

Du badar timtals i vår vik, och ingen kan för ty eka en fisksnabb vattenandes skrik av formlös sommarlycka.

Du rider vall med bara ben i solnedgångens timma och smälter in i glödrött sken och glider ned i svalgrön imma.

Vi se dig plötsligt rusa in, en grabb pl elfte året, en Ariel med solbränt skinn och boss och strån i håret.

Din röst med gälla fågelljud i rummets dunkel ekar. Så tala, yra sändebud från halvt förgätna lekar!

Å, låt oss tyngdlöst driva ut, där sommarn går i blom och fröar och lägga till en tyst minut vid robinsonska öar!

Det luktar jord och hö och tång av dina tunna kläder. Å, låt oss känna än en gång vår barndoms af ton väder!

Du somnar i den nattblå ron så lätt som fågelungen, då julidagens sista ton är ljuvligen förklungen.

MIDSOMMARNATT I

Din mun är mig nära, fuktig och tunn. Jag älskar ju, kära, din mun.

Varför drog du mig hit, där syrenen står vit i dunkelblått sken — varför drog du mig hit?

Låt mig stryka din arm, som sträcker sig opp mot en sky av syren — låt mig ta i din kropp

Nej, spring inte från mig, nej, gå inte bort! Vår dag var så lång. Vår natt är så kort.

På dig har jag väntat vart år, som jag fick. Så vänd dig emot mig och ge mig din blick!

Du får inte tveka. Sekunden är dyr. Det skimrar där ute. Det blåser. Det gryr.

Jag rör vid din kind. Den är våt. Välsignad, välsignad din lyckliga gråt!

II

Jag stänger dörren till vårt gamla sommarhem och står ett tag och ser på rymdens blekblå glans och tänker på att barnen dansa någonstans i denna trolska luft — och ängslas smått för dem. Nu ha de alla slagit ut. Det är fullkomnat. Må det bli vacker växt av det, vi vakat över! Så går jag in till vårt. Tänk, att du redan somnat! Nå, dagen var ju lång och böljesuset söver. Du har nog åldrats litet på det sista året. Ditt öra är så vitt, din tinning är så tunn. Du är väl inte sjuk ... Å, Gud, din unga mun den natten, då syrener gungade kring håret!

Jag hör dig andas jämnt och lugnt och får igen den klara stillhet, som du bredde över världen, men utanför din säng, min stackars trötta vän, ser jag en bit av aftonhimlen och av fjärden. Förbi din sovande gestalt ett nattmoln seglar, som en gång kom mitt bröst att darra till av gråt och bortom dig det bleka, tysta vattnet speglar min ungdoms outsägligt vita skärgårdsbåt. Förbi och bortom! Bara bortom och förbi! Med skimret i en sky och med en doft i vinden når mig i natt den värld, jag en gång levde i. Du är väl inte sjuk. Du är så blek om kinden...

SYSKONKRETSEN

De hade varit hemma allesamman en jul så vacker som i gammal tid men kommo ej att riktigt talas vid förrn sista kvälln, vid sista spiselflamman. Det stora fönstret gnistrade av kyla, och över deras gård sken månen klart. De talte öppet om sin egenart. De hade ingenting att skyla... Och så till sist, när brasan tagit slut, de kommo fram till det, de alla ärvt, till det, som livet kanske mästrat kärvt men aldrig lyckats plåna ut.

De togo fram föräldrarnas porträtt från unga år — och fast det blekts av sol, så stod det ännu kring det som en lätt och smeksam doft av späd viol. I dessa mjuka, fina anletsdrag, som fingo färg av blodets heta strömmar, fanns det fördolt, som skulle ge en dag sitt dunkla brus åt bartøns drömmar och vara med i det, de starkast kände och snyfta ut i deras nätters gråt och lära dem att, vad som hände, så kunde de dock aldrig skiljas åt.

Nej, aldrig skiljas helt — hur mycket, som drev dem från varann och röck och slet. De hörde hop ändå, ty syskontycket var mest en längtan till gemensamhet. Rakt genom orden kunde de förnimma en nedärvd ton med trygg och hemvarm klang, och över deras skämt kring bordet sprang en barndomsdagers muntra

solskensstrimma.

Och detta, som nu fyllde dem till brädden — det skulle blandas bort hos nya släkten, det skulle stanna av med andedräkten, då döden kom till ungkarlsbädden!

Där gled ett månkallt skimmer på tapeten och frös till is dess sommarblonda mönster, och hotfullt tryckt mot rummets stora fönster stod stirrande den stumma evigheten.

137 GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

MODERN

Ingen fann på att kalla din gärning stor. Åt tio barn var du mor, och de blevo vuxna alla.

Någon gång kom det en tid, då kanske du kunde tycka, att allting artat sig väl, men kände du någonsin frid, kände du riktig lycka fylla din trötta själ?

Två ting fick du pröva på:

att ängslas och försaka.

Det var bara att gå och gå

och oavlåtligt vaka.

Den tid, då de voro små,

var det skolgång och kläder och mat

och misstro mot varje ny kamrat

och läxor, du hade svårt att förstå

— och så, när de somnat och natten led,

en oro, en svart profetia

att inte de alla skulle bli med

och gagna det heliga land,

som fyllde ditt hjärta ibland,

då du sjöng om "du gamla, du fria".EFTERÅT

På höstarna reste de hemifrån. Du stod där en tafatt minut och såg på ett regnvått tåg en volontär eller teknolog, som såg så fundersamt högtidlig ut, din lilla gosse, din vuxna son! Du traskade hemåt ledsen och våt. Där fanns många ännu att laga åt och lära att räkna och plugga

— men över en säng gled en skugga.

Det gick ganska illa

för några, du följt en septemberdag.

Du tog deras nederlag

förunderligt stilla.

Du vakade bara mera än förr

över dem, som du hade kvar

som blod av ditt blod och själ av din själ

— och så kom den sista och tog farväl och stod i din dörr

som fullväxt karl.

De gästade hemmet på korta besök.

Ett år var det någon, som strök

dig meddelsamt mjukt över pannan

och nämnde ett främmande namn.

Ett annat år kom en annan.

Så vidgade åren din ring.

Så vidgade åren din famn.

Nu blev det bara att fara omkring

och vakta på någon, som gick

med skötet tungt och drömmande blick

och bära till dopet ett barnbarn, som grät.

Men satt du med händerna lösa i knät,

så hörde du kring dig en stigande kör,

ett myllrande släkte att ängslas för.

Det var barn, som ropade efter vatten,

då ingen vakade över dem,

det var ungdom, som grät mot en huvudgärd

någonstans där ute i natten,

det var vuxna, som längtade hem

från besvikelsens värld.

Den stam, som sprang ur ditt sköte

och växte sig stark och stor,

gick oro och ångest i möte.

Långt framme i avlägsna led

var du ännu med

som en rolös mor.

Nu är du ju bara ett vissnat kött. Det var trött. Det är dött. Men över det fattiga stoftet står en väldig gestalt

— din kärlek, som ville och mäktade allt under jordiska år.

DET BEGRAVDA HJÄRTAT

(Efter Conrad Ferdinand Meyer)

Jag tänker pl en gammal dröm. Det var i mina vilda år, då blodets safter jäste jämt. Min mor satt ofta sorgsen då. Så kom en dag ett otäckt brev — vad där blev sagt, det vet jag ej. Min mor tog sig med handen snabbt till hjärtat, som om det stod still.

På natten hade jag en dröm. Jag såg min mor, som smög sig bort till barrskogsdungen på vår gård med spaden i

sin tunna hand. En grav hon grävde, lade tyst ett hjärta där — och strök så ut vart spår av graven och försvann.

FRÖKEN

Min stygga hosta skall nog tystna snart. Ja, jag skall dö. Jag vet det visst och klart. När parken ångar het av sommarblom, så är min gamla plats vid fönstret tom. Mitt liv gled mest förbi i bleka dygn och gav mig blida ord och knappnålsstygn. Jag tänker på de många år, jag fick, men det jag minns — det är ett ögonblick. Ja, du har glömt det! Intet återstår av mig, mitt varma liv, i dina år. Och om du minns mig, ler du som man ler åt någon dräkt, som ingen brukar mer.

En blåsig höstkväll, fylld av fladdrigt ljus, kom du beslutsamt till mitt tysta hus. Vi stego upp och gingo sakta ned i parken, där den svarta stormen kved. Vi vandrade på våt och vissen jord, och du kom nära mig med heta ord. Runtom oss dånade en hopplös höst. Den stund, jag grät av glädje vid ditt bröst och tiden för ett ögonblick stod still — det var den stunden, som jag föddes till. Det blev ej mer. Mitt liv gick utanför. Jag viskar dock ett namn den natt jag dör.

SISTA AUGUSTI

"Skall du inte gå in? Du är gammal, min vän. Det blir fuktigt i luften, då solen går ner."

— "Låt mig stanna en stund! Hör du syrsorna än? Jag kan inte höra dem mer.

Är det daggigt på fältet? Känn efter ett tag! Å, det luktar så friskt, som då gräset är vått! Det är slut på den vackraste sommar, jag fått. Det är sista augusti i dag.

Nu ha sländorna slutat. Jag såg från min stol deras glittrande lekar helt nära min hand och så långt bort i skugga och långt bort i sol. Jag såg blåsten, som tog dem ibland."

"Nej, du måste gå in! Det är kyligt och klart. Du är äldre och tröttare än du vill tro."

— "Jag vill vänta på mörkret. Det kommer ju snart. Jag vill vänta på stjärnljus och ro.

Ser du skenet i väster? Snart slocknar det matt. Det är allt, som blev kvar av en sommar, som brann. Jag vill se det, mitt hjärta, så länge jag kan. Det är sista augusti i natt."

— "Ä, din puls är så het och den bultar så hårt! Du får inte stanna en enda minut/'

— "Jag är gammal. Förlåt mig! Det känns lite svårt, när den yttersta sommarn är slut."

EN DÖD

Han talte nyss. Han satt vid detta bord. Vi borde nog ha lyssnat mera spänt, ty allt hans öga sett, hans hjärta känt fanns med i luften kring hans stilla ord.

En blick är skimret från en väldig värld. Den säger allting om hur livet var. Ett ord, som flyktigt genom rummet far, är blåst och solsken från en livslång färd.

Han levde nyss. Han satt vid detta bord med sina många år av lust och nöd. Vad det är stort det sken, du släcker, död! Vad det är rikt det stoft, du kväver, jord!

HEMKOMST

Till M. G. I

Du sitter rak i bilen, och kring ditt huvud spelar den varma vinden fritt. Det är den sista milen, där allting dock är delar av det, som varit ditt.

Du sitter tyst och spanar. Din blick är rörd av drömmar och ändå fast och stark. Så mumla, gamla granar och brusa, svarta strömmar och dofta, lingonmark!

Jag ser, då vägen svänger, att du ej mer kan följa med ögat varje sten. Den nya vägen spränger en bräsch, där rågar bölja i sommarsolens sken.

Din väg skall ej befaras. Nu grönskar den av späda och gravkullsmjuka strån. För dina steg den sparas. Där får du ensam träda osynlig fjärranfrån.

II

Vi ha en fläck på jorden, som är för alltid vår. Så vräk oss ut i stormen i skoningslösa år!

Så skingra allt vi äga, driv bort i eld och rök

den, som med milda händer en gång vår panna strök!

När allting annat brister, ha vi dock alltid kvar en mark, som ger oss sötman från gamla, kära dar.

Vi ha en rönn som susar. Vi ha en trädgårdsplan och syrsors gälla gnissel och doft av astrakan.

Vi ha en fläck på jorden att alltid hålla av. Vi ha ett hem på jorden och under det en grav.

SKRIDSKOLOV

I

Han, som var halt, fick inte vara med, och dock till hamnen linkade han ned och satt där bland oss, svängande sin krycka, en blek gestalt i klassens röda lycka. Så bar det av på blank och pipig is med långa, morska skär på pojkars vis. Jag kom att se mig om ett litet tag; i denna hårda luft var han så svag, där med sin rygg i krum och tum för tum han drog sig hemåt till sitt unkna rum.

Han glömdes snart, ty dagen blåste in

sin friskhet i den själ, som då var min.

En urväxt pojke hissnande förnam,

hur kroppen tänjdes, där han svepte fram

och i hans pulsar bultade och brann

en okänd glädje över att bil man.

Vi gjorde strandhugg, där kamrater bott.

På stranden lågo båtarna, de rott,

och det var frost på badhusbryggans plankor

och vinden slet i villans vildvinsrankor.

Vi komma fram, en tröttkörd femte klass till någon fjärran vik med manshög vass, och aldrig blev vår matsäckssmörgås äten på någon plats, som var så gudsförgäten. Vi tyckte att vi nått på upptäcktsfärd en mossbelupen, vresig forntidsvärld. Och nya fjärdar lockade oss hän, tills mellan strandens rimfrostvita trän vi sågo — majestätisk stolt och rak — en slottsfasad med ärggrönt koppartak.

II

Man låg på natten i sin ensamhet med värk i lederna och kinden het och hörde väckarklockans jämna knäpp. Då koin han med sin krycka och sin käpp. Han stod där böjd och flämtade och kved som då vi gnott och han ej hunnit med:

"Sträck på din kropp och låt mig se din blick! Den är så frisk och klar av allt du fick! Ge mig din hand som vore jag din vän! Där spelar hela dagens frihet än. Ja, jag skall gå! Jag vet, jag inte hör till dem du lever bland och lever för.

Men jag skall komma åter många gånger som leda kommer och som rolös ånger. Var gång du skall en riktig lycka möta, hör du i närheten min krycka stöta.

Jag är ej alltid lemmalytt och halt, ty jag har makt att ändra min gestalt. Jag är en hungrande, då du är mättad. När du är omtyckt, är jag förorättad. Jag står och huttrar vid din fönsterkarm och ser på dig, som sitter nöjd och varm.

Jag är ditt samvete, som med min krycka och med mitt lyte grumlar all din lycka, och du skall hata under goda år den svarta hamn, som går i dina spår. Men, när du själv en gång blir slagen lytt och när din mättnad blir i hunger bytt och när du stötes bort och plötsligt hör till dem, som stå och frysa utanför — då blir du glad att se mig vid din sida, en tyst och tålig vän bland dem, som lida."

RESENÄREN

Väl mött i afton, resenär! Vi sitta här i var sin vrå, och tåget rusar, tåget bär oss bort på snabba hjul. Jag undrar, om du tänker på en snöig gård vid snöig väg. Förlåt mig, trötta granne — säg, du skall ju också hem till jul?

Väl mött i afton, resenär! Vi resa långt, långt bort, där ingen fridlös ängslan är men någonting, som liknar ro. Du kommer dit med hjärtat torrt. Stig in i salen och sitt ner och känn att skymningsdagern ger dig kraft ett ögonblick att tro!

Sov i din moders fasta hus, där luften tycks dig varm och len och vakna i välsignat ljus, då dagen stiger morgongul! Tag djupblå natt och gryningssken! Vi resa långt, långt bort, min vän. Vern vet om någonsin igen vi resa hem till jul?

SOMMARDAG I

Gryningens ropande gök

väcker mitt hjärta, som somnar den stund

ängarna drunkna i guldstoft och rök.

Sorglöst det slår mellan mattgröna rågar,

vaggande ljumma i ron,

darrar i hagar, där dagrarna spela

lätt över nyponblomsbågar,

spända med flickmjukt behag.

Snart ligga lemmarna stela.

Tack för jag lever i dag!

Brisarna bära och strö

ångan från kvällsvarma rosenkvarter,

lukten av smultron och nyslaget hö.

Allt är så svenskt, att jag känner det hugga

underligt hårt i mitt bisöst.

Blundar jag, hör jag hut björkarna svalla,

anar hur solglimt och skugga

jaga varann i mitt hår.

Snart ligga lemmarna kalla.

Tack för jag lever i år!

II

Nattmolnen skina vita som öar i drömmens vindlösa arkipelag. Tack för vi levat i dag, jag och de mina!

över vår vila, över vår glädje ha löven rört sig och susat i ett. Blanka i blicken vi sett svalorna pila.

Ännu i sena aftonen klingade ropen. Nu har det sista dött hän. Trött under nattstumma trän går jag allena.

Skuggorna tätna.

Når mig en vindfläkt från somrar, slösande här med sin doft, medan vi multna till stoft, hopplöst förgätna?

VINTER I

Snöyran välvde

sitt skum över dungarnas ris.

Det var som om barndomen skälvde

i luften pl underligt vis.

Snömoln bli kära bara de komma som förr, och hjärtat kan känna sig nära en frostbiten gren vid din dörr.

Ingenting hände.

Det var dagern blott, som blev skum. Det var stormens dån, då jag tände en lampa för oss i ett rum.

Ingenting hände,

och fjärran från lyckligt och svårt, vi talade sakta och kände att detta, att detta var vårt.

Allt ditt elände

skall få dig att längta en gång till dagar, då ingenting hände, men tystnaden löste en sång.

II

Min sula gnisslar mot en spik, som sticker upp i golvets trä. Här är en vinterdag sig lik med ro och lä.

På himlen, där det sopats rent, står nu en strimma blank och gul. Det börjar snöa fint och lent. Det är till jul.

Så låt mig bara andas ut i rummet, där jag kröp på knä! Jag stannar kanske en minut i ro och lä.

Den vilan ger mig glädje nog! Sjunk, vinterskymning i mitt rum och rassla julsnö i min skog, tills jag blir stum!

SOCKENFÄRD

Jag går över frostiga ängar med snö mellan styvnade strån. Det sjunger i stolpar och strängar till kvällsvindens nordliga dån.

Det låter så övergivet som något på främmande ort. Det sjunger om allting i livet, jag borde ha känt eller gjort.

Jag hör på de taktfasta stegen, att denna min ensamma färd, den för mig blott in i min egen, min enda verkliga värld.

Jag ser ju, hur dungarna rita konturer, som snart glida hän och bli i det blånande vita en svävande aning av trän.

Och här har jag lärt mig att stava. Det brusar i skolgårdens alm. Och här skall man en gång begrava mitt stoft med en bön och en psalm.EFTERÅT

Min fattiga hembygd, i långa befriande andetag jag dricker som blomsterånga din doftlösa vinterdag!

Allt detta skall stanna

och bli till en moderlig tröst,

som stryker sin hand mot min panna

och smyger sig in mot mitt bröst.

Men bortom den ron skall jag höra från strängar, som själen har spänt, den bragd, som jag aldrig fick göra, de känslor, jag aldrig har känt.

Du lena mörker, som sänker din vinges dun kring din son, vad båtar den frid, som du skänker, mot snyftningar fjärranifrån?

157 GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

MEDELÅLDER

I

En gång var huden tunn och ofta sårig. Man tålde inte goda röster ens. Det vet ju alla, hur det känns att vara tjuguårig.

Man levde helt i ensamhetens stunder. Där rustade man hjärtat till försvar, och trotset steg och Sorgen var en sorg med jubel under.

I oron fanns en lycka utan namn. Snart skulle viljan tala i en bragd och all ens ömhet, härligt outsagd befrias i den endas famn ...

II

Vad är min ensamhet i år^ i dag? Den blev ej vackrare med tiden. Du skall ej se den. Rör ej vid den! Den är ett nederlag.EFTERÅT

Den väntar ej. Den hoppas ej. Den vet, att den består till sista stunden och att den möter stum och bunden en ordlös evighet.

Och ändå lever, ändå längtar jag! Var dag, som kommer, ser jag fram emot Min ensamhet i dag är längtan utan bot.

III

Din mun är vek men hårdnar fort till isande förakt.

Nu är den hård. Vad liar jag gjort, vad har jag sagt?

Du är så ung, och ändå hör du fläkten av den storm, som pressar orden innanför min medelålders säkra form.

Var lugn! Till nästa gång jag lär den sura läxa, som du gav och blir en man, som ej vet av fåfängliga begär.

Då skall jag tala klart och lugnt, som om jag intet vet om hjärtats stackars sjuka punkt och om min ensamhet,

som om jag intet vet om elden kring allt ungt.

Och står jag i en sommarnatts fördrömda månsken vid ditt hus, så står jag inte där i ljus. Jag vet min plats.

IV

Nu är din dag till ända. Ditt fönster står på glänt. Och dig kan allting hända, och mig har föga hänt.

Jag vet min plats. Jag rör mig ej undersamt som du. Sensommarklart framför mig står hela livet nu.

Du sover. Allt är stilla. Du sover ung och blond — och intet får förvilla mitt fattiga förstånd.

Mot fönstret bryts en andning i nattens vita luft. Mitt ord skall vara: sanning, mitt ord: förnuft.

SYRSORNA

Sensommarnattens svarta gräsplan sjunger hur länge och hur vida kring jag går. Så sjöng ej mörkret någonsin de år, då hjärtat levde på sin egen hunger.

Långt varmare än sång i trädets krona är denna nattmusik vid trädets fot. Det är ju jorden själv, där jag slog rot, det är ju mullen själv, som jag hör tona.

Så brusa, jättekor, från mörka strån om detta enda vissa, mig blev givet — det stycke jord, som skänktes mig med livet och mullen, som jag aldrig slipper från!

MÖRKRET OCH BLÅSTEN

Den gråa dag, då sommarn tog farväl i långa, bleka timmar gav mig föga, men mörkret är hugsvalan för mitt öga och blåsten skingrar oron i min själ.

Du, barndomsvarma mörker, du, som går och söver markens gräs och söver träden, du, blåst, som mumlar dina sorgsna kväden, så som du mumlat dem i tusen år!

Jag smälter in med allt jag var och är i detta svall och denna dova jämmer. Det finns ett höstligt mörker, som ej skrämmer. Det finns en ödslig blåst, som är mig kär.

Jag vet ej, när jag går och vet ej vart. Jag vet blott ett, och detta enda tröstar: här skall man minnas mig i några höstar, då natten kommer brusande och svart.

KANTAT

vid Uppsala universitets fyrahundrafemtioårsjubileum den ij september 19271

I

Nu dåna gamla klockor omkring en helig ort, och tungt som fågelsvärmar dra seklerna förbi. Se, svarta kappor fladdra, och genom Minnets port går fram den döda ungdom, som fostrats här som vi!

Den träder oss till mötes i leende gestalt. Den kommer blek av oro och tveksam och försagd. Du blonda, svenska ungdom, i dig vi hälsa allt, som gav vår tanke frihet och blev vår andes bragd!

Omkring dig blåste kriget med nordans mörka vin och du fick gå i solen på fredens trygga jord. Du talade med

klangen av harneskhårt latin, tills du lät tanken spela i friska, svenska ord.

Vem räknar alla kvällar, då tusen kamrar tänt för unga andars envig ett milt och stilla ljus, och ingen täljt de morgnar, som funnit en student med blicken blank och lycklig av nya tankars rus!

1 Något förkortad och omarbetad 1932.

Här tuktades det vilda, som stormade för hårt. Här väcktes veka viljor till mod och tillförsikt. Och sången gav sin lisa för allt, som kändes svårt och tumlade i visor och steg i svärmisk dikt.

De svarta leden bölja. Ur skumma grifter går en här av jordad ungdom i dagens solljus fram. Vi hälsa er i skimret av skiftesrika år, studenter av vår egen, vår blonda, svenska stam!

II

De drogo ut i världen, men andan levde kvar, och över altarhärden steg lågan rak och klar. Välsignad denna flamma, som genom sekler glänst och kallar än till samma försynta altartjänst!

Den här, som lågan tände och vigde till ett kall, med bitter visshet, kände att lekens tid var àl,l. De andra fingo ärva den värld, ni drömt för er. Men stålögd steg Minerva till edra kamrar ner.

Hon lönte ej med ära. Hon mätte njuggt ert bröd men gav er kraft att bära all prövning, livet bjöd. De tysta nederlagen tog glömskan i sin famn, men hög och ljus stod dagen kring segerns stolta namn.

Flyg ut, vår sång, och tona med tungt och praktfullt brus i lönnens gamla krona, som hägnar Geijers hus! Vår sång vill fylla staden med gammal klang och ny. Flyg ut och sjung bland bladen på höstligt Hammarby!

III

Alma Mäter, under sekler sände du din ungdomsskara
ut att skänka kraft och klarhet åt en kall och torftig
värld.
Den blev sliten, den blev grånad och den hade svårt
att vara
allt den en gång drömt i skenet från en klassisk altar-
härd.
Men där luthersk anda talte stark och from i svenska
bygder,
och där rättens klinga blänkte, hugnad skänktes den
som led,

och varhelst en enkel skola blev ett hem för romar-
dygder,
där var verket, som vi hylla, där var segerkraften med.
Seger vanns i ödemarker, och där restes inga vårdar
åt den tro, som brann i stormen, och den vilja, som

höll ut.

Så flyg bort, vår sång, och klinga över fjärran kyrkogårdar,

där den tysta hjältesagan stupade i mull till slut!

Det förflutna följer med oss, och mot dagarna, som

randas,

bära vi de gångna seklen och vår egen korta tid.

Var vi vandra, var vi verka, skola våra lungor andas

döda viljors heta strävan, döda hjärtans tappra strid.

IV

Dagen är helgad och vigd åt ett minne. Kransarna rassla i åldriga hallar. Fanorna lyftas i höstrymdens ljus. Känner du seklernas pulsslag här inne, hör du, hur ungdomen brusar och svallar frisk som en majstorm kring minnenas hus?

Veirket är gammalt, och dock genom åren skonat för multnande, hopplösa höstar, orört av vintrarnas isfläkt det stod. Alltid det vände sitt fönster mot våren, ungt av en ande, som tror och förtröstar, livfullt och hetsigt av ungdomens blod.

Stor var den eldiga kraft, som föröddes. Kampglad är ändå den genius, som kallar skarorna samman i höstrymdens ljus. Verket är nytt som den dag, då det föddes. Hör du hur ungdomen brusar och svallar frisk som en majstorm kring minnenas hus?

V

Nu dånar gamla klockors malm mot rymdens gyllne ro. Vi samla i en uppbrottspsalm vår längtan och vår tro. Vårt verk skall ödmjukt taga vid, där andra fyllt sitt värv och hävdas manligt i en tid, som nalkas bistert kärv.

Så låt vår strävan till bedrift

bli ständigt högre ställd

och låt det flamma i vår skrift

av nya tankars eld!

Vi gå att söka dolda ting.

Vi gå i dunkla land.

Låt mörkret sprängas runtomkring

av facklan i vår hand!

Och skänk åt våra täta led en dristig föresats, en tapper lust att vara med på andens tummelplats!GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

Du hjärtats gamla lära, giv ditt enkla, stilla ord till motto åt ett jordiskt liv, som snart blir bara jord!

Snart är vår arbetsdag förbi, och handen sjunker svag. Tag mot oss, land, och låt oss bli en makt vår korta dag! Vi äro lågor på en härd, som brinner undanskymd och vingar, rustade till färd i en omätlig rymd. EFTERÅT

FINN MALMGREN

Vid avtäckningen av minnesstoden i Uppsala den i november 1931

Så står du vid Västmanlands-Dala

och lyfter ditt huvud bland fallande blad

mot höstdagens isiga sky!

För blyg är du kanske att vara staty

i ungdomens kritiska stad

och blyg, när du tvingas att tala:

"Jag levde ej länge, men ingen

får ömka sig över det liv, som blev mitt.

Mitt liv var min ungdom, som rörde sig fritt

och bars av en oro i vingen.

Min rikaste glädje försmådde att bullra. Den mumlade blott några fattiga ord. Men allvaret var en kamrat vid min skuldra i prövningens stund som kring festernas bord. Nu vet jag, att borta vid levnadens gräns bli ögonen klara och rena

— och vet, mina vänner, hur härligt det känns att bära ett ansvar allena!"

Vi svara: "Du gick här som enkel student, för flärdlös att låta oss ana, hur viljan, som brann i ditt bröst, hade tänt en norrskensrymd över din bana.

Du växte ifrån oss. Din blonda och raka gestalt blev en segerfanfar — och fyllde vårt hjärta med vånda i väntans förfärliga dar. Och så, medan isarna smälte på vidder, som voro dig kära, sprang fram ur svärmar av flämtande gnisttelegram en bild av en döende hjälte.

Vi åldras och åren bli njugga

och allt det vi gjort, tycks oss halvgjort och smått.

Vi hälsa, Finn Malmgren, din skugga.

Vi hälsa den gärning, vi aldrig förmått.

Du står, där studenterna rasa.

Du står, där de segrat och ömkligt förgåtts.

En karl, som ej kuvas av fasa.

En skarpslipad tanke. Ett pojkaktigt trots.

Det kan inte hjälpas — du tvingar

dig på dem, som röra sig under din stod

och lär dem att ungdom är vingar

och längtan att offra och leende mod.

En dag skall ur massornas vimmel

dig nalkas den rätta, som stannar och ser,

hur högt över Luthagens gråa kvarter

välvs hjältarnas stormröda himmel."

170 ODE TILL BEHÄRSKNINGEN

I

Du lyfter pannan. Det blir stilla. Den svarta sorgen lever kvar där inne och ängslar dig och gör dig illa och pressar skoningslöst ditt sinne mot all förtvivlans gräns. Nu röjer du ej mer, hur häftigt sorgen känns. Du lyfter pannan lugnt — och ler.

Det leendet — hos en, som sett

allt det hon älskat fara

och som har ingenting att hoppas på!

Det leende du lett

är seger, seger bara

för allt vi hoppas på.

II

Välsignad vare denna sträva tåga,

som en gång tvinnats in i mänskosagan

av alla dem, som lett emot sin plåga

och lyft sin tunga sorg och kvävt sin klagan!

Låt raseriet slå med knutna nävar och hatet väsa, larma och förbanna! Vi se dem ej den stund, då kring oss svävar det klara ljuset från en lyftad panna.

Å, det är med oss genom ondskans tider, då sjuka makter stiga upp ur djupen. Det lyser fram varhelst ett barn, som lider, bekämpar gråten, bubblande i strupen,

varhelst en man kan trotsa oförrätten och stormen i hans bröst ej blir förnummen och då en änka rättar till schaletten och vandrar ordlös mot de tomma rummen.

Det ljuset tindrar fram i arbetslagen, då trötta hjälpa mera trötta gärna och det är rent och starkt som junidagen och lisande som juninattens stjärna.

Ni, slutna munnar i en värld, som vrålar! Vi vänta på de valda ord ni spara och prisa själens kraft, som strålar, strålar ur ögon, som mött döden tårlöst klara!

I FLYKTINGSÅR

I

De kala trädens skuggor på de gröna stråna beröra hjärtat som en andelik musik. I dag ha åsarna vid Tumbo börjat blåna och sjön har sköljt i gryningstimman vid Hornsvik.

Det våras åter fastlagsblekt och söndagsstilla. Skogsduvan har jag hört som ton ur en ballad och jag har stått där vårens första pulsatilla ur myllan på en forngrav lyfter sina blad.

Nu mörknar det och jag kan se mot aftonbranden konturen av det karolinska slottets torn och se åt andra sidan bortom skymningslanden hur stugorna ha tänt i Giresta och Horn.

Det här är mitt och blir det, hur än åren hopa omkring min bana glädje, sorg och tidsfördriv. Backsippor gå i doftlös blom och duvor ropa i samma skog från alla vårar i mitt liv.

Jag går i hemluft här. Jag vet ju att den gäller ej mer än luften över andras hemmajord. Men den skall vara med i varje ord jag fäller, tills tanken brister med mitt allra sista ord.

II

Ja, mitt och mitt — som livet unnar
den som har initet utstått, ej gjort rätt
för denna dyra gåva,
då flyktingar med bitterbleka munnar
förtvivlat mumla ortnamn från en skog, en slätt,
där kära döda sova!
Nu bryta folk och stammar upp i morgonväkten
på flykt, på flykt med usla knyten
och drivna undan vart som helst av dem,
som stämplat deras känslor för sitt land som lyten
och sagt att de förgiftade med andedräkten
den luft, som välvde lycka över deras hem.
I deras ögon irra återsken från fasor
och skammen låder vid det nådebröd de äta
en rolös rast i fjärran land
— utpinade och undergivna mänskotrasor,
men lika litet kunna de förgäta
sitt Zion som sin högra hand.

Backsippor gå i blom i bleka hagar och hatet frodas härligen i mänskosinnen. Och duvor ropa, medan våldet slår. Den stora hemlösheten jagar mot ljusa skyar sönderslitna minnen i vår förnedrings svarta vår.

(Våren 1939)

TVÅ

I

Vi äro vanliga. Man kan ej skilja dig eller mig från andra i en kö om ej på detta att vi vilja tillsammans leva och tillsammans dö.

Den ring jag en gång satte på ditt finger har blekts, ty den var inte riktigt guld. Om jag får vänta litet, då jag ringer på dörren hemma, blir jag ångestfull.

Vi också fått vår del att genomlida och dock — det är som smärtan inte känns. Den barnasömn du sover vid min sida är ro och skönhet bortom varje gräns.

Vi äro vanliga, men sammanförda ha våra öden något som består. Tack för all torftighet och varje börda i outsägligt rika år!

II

Var vi ha bott, vi kunnat trivas väl med grannarna på samma gata. Vi önska intet ont åt någon själ och vi ha

aldrig lärt oss hata.

Vi ha så mycket ömhet än att ge på kvällarna, då vi ha slutat träla. Du tar min arm, när jag vill se vad tidningsfönsterna förmäla.

Få vi ej slippa undan att förstå och att bli sedda i vårt fågelrede, då himlen ekar i vår bakgatsvrå av mycket större himlars vrede?

Jag kramar blott din tunna arm och vet, att det är sant vart ord, som nu står skrivet, och att barmhärtighet ej mera finns i mänskolivet.

(Sept. 1939)

FINLAND

I

Jag letar fram en gammal bok med fläckar och med brister och pärmen visar mig en klok och ganska sträng magister.

Och än ett återskimmer ger den stora, stumma festen långt borta i ett skolkvarter, som jag har glömt för resten.

Vad livet gav, hur tiden gick, så blir jag nu densamma jag var den gång, då Dikten fick mitt gossebröst att flamma

och lät mig ana, lät mig se, som intet annat kan det, att man kan dö för den idé, som heter Fosterlandet.

För denna hårda syn fick allt i vardagslivet vika: jag såg en här som frös och svalt och segrade tillika.

II

Och hären lade inte av sin krigardygd med uniformen, men, hellre fri än annans slav den vakade, då 'stormen en ödiesvinter kom igen med hot och våld i spåren. Fast slöts en ring av raka män kring Sveriges lag i ofärdsåren.

Heroisk blev din egen ton, fast inga trummor rördes, då Finlands jägarbataljon i dunklet samimàafördes. Den nya bondehären drog mot offer vi ej ana, tills mot den gyllne rymden slog det fria Finlands fana.

Ut gick din dikt och frigjord ljöd musiken, som hugsvalat din ande genom kamp och nöd och som för världen talat om fattigdomens rikedom, som bräddar strängaspelen, då Nylands rosor gå i blom och sveden ryker i Karelen.

III

Ånyo makten väger ditt öde i sin hand.

Vi hälsa flyktingsläger, som retts i eget land.

En isig ödesstjärna

står kvar tills det blir dag.

Vi hälsa dem, som värna sin frihet och sin lag.

Men än har Finlands floder sin strida, raka färd.

Vi hälsa Molnets broder och hälsa Lotta Svärd.

(24 nov. 1939)

ÖSTANHAVS

(Hälsning till Norden från Sverige i radio nyårsnatten 1940)

I

Ingen kan komma ifrån maningen denna minut. Gripna som aldrig förut höra vi klockarnas dån. Syskon vid fjällbygdens kammar, syskon på hedarnas jord, en är den tanke som flammar, ett är vårt ord.

Köldblåa natt —► i din luft, bleknande långsamt mot dag, andas vi in med vart drag frihet för själ odi förnuft. Hotet — som förr — är oss nära. Ingen oss fordom betvang. Frihet, vår nordiska ära, tala i klockornas klang!

II

östanhavs tiger dock kyrktornens mörka malm. Gömda i flock vid flock sjunga soldater en psalm. Hetare sång än denna steg ej mot stjärnornas bloss. Så kan sin tro bekänna Finland, som kämpar för oss.

Syskon, se, natten är stor, tecknet i rymderna hårt. Värnande det som är vårt står nu vår yngste bror. Bort mot hans frostiga mosse tankarna gå från en värld. Benjamin, fältklädde gosse, välsignad vare din färd!

OFFERÖDEN

Skapade för fredens klara, vardagssköna möda, lade Finlands söner grunden till ett bättre hem. Alla drömmar fingo fara. Deras plikt att dö och döda står till sista stunden lika klar för dem.

Skapade att stöda kärleksfullt de egna, Finlands mödrar genom åren voro jämt till hands. Våldet skulle allt föröda. Raka och förtegna möta de vid båren med en tallriskrans.

Se, hur offrets flamma tänder starka, glada öden och åt saknaden ett slitet öde ger sin hand ! Oavlåtligt händer undret inför döden. Kraften ger ett litet, heligt fosterland.

UPPBROTT

Att springa upp ur bädden och att känna hur under sömnen, trygg och djup och drömlös, ett stort beslut har stigit fram och vänt ens liv mot något, som det förr ej prövat — vindrörda stund, klarögda gryningstimma, som väntar på signalen från en fjärran heroisk kust med rörelse och faror!

Med uppbrottstecknet på din rena panna du låser, ungdom, lugnt det rum, som gömmer leksakerna och hägnade idyller och allt, som var förhoppning än i går. Och där du står med nyckeln i din hand, vänd mot den nya dagen, vill jag ge dig eldfattig mannaålders stumma hyllning.

PROFESSORN I

Han stängde för sorlet och skratten sitt fönster och lampan blev tänd. Den siste studenten för natten gick visslande hem i hans gränd. I rymden, som skimrade blek, stod Venus, i glans utan like, och lyste rakt in i hans rike, hans väldiga bibliotek.

Här hade han mäktat förena var skrift och vart band och var tome till ett Kosmos för honom allena, en hopkrympt och luggsliten gnom. Vid tinningen ryckte i skinnet en åder med bleknad saft. Där innanför verkade minnet och andens förlösande kraft.

Han skärpte sin blick mot förbrunna kulturer och folk i exil och skrev med sin spindelvävstunna, gossaktigt rundade stil.

Så satt han i natten den sena och gav sin vila till pris för tankar, som lyste i Jena och Oxford och Rom och Paris.

II

Mitt karga ättartal går upp mot hedenhös bland folk, som svalt och frös och röjde jord på Dal.

Min far blev präst och fick till sist ett litet gäll. Jag ser hans sorgsna blick ännu i denna kväll.

Min bleka moder gav sitt liv den dag jag kom. Jag går till hennes grav ännu i andanom.

Vid Vänern står mitt hem med långa krusbärsland och lönnar över dem. Jag längtar dit ibland.

I Skara skola slet jag åtta långa år. En ynglings ensamhet är något jag förstår.GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

Så kom jag hit och stod en höstkväll an|daktsfull, då d6men sken som blod med hättorna i gull.

Här giok mig väl. Här fanns en uppgift för min håg. Min gamle fader såg mig prydd med doktorskrans.

Min ungdom drog förbi. Min mannaålder svann. Jag levde bara i ett dött och fjärran land.

Nu står det för min syn. Nu tyder jag dess röst, då larmet steg mot skyn ur starka mänskobröst.

Vad andra drömma om blev aldrig mig beskärt. Mitt liv så som det kom var mig dock mycket kärt.

Nu vaknar staden vid Gunillaklockans ljud. O, giv mig än en tid, du mina fäders Gud!HEMLAND

III

Så dog han och låg i sin kista en ungdomligt gyllene dag. Det var, som om sekler fått rista sin skrift i hans snövita drag.

Kolleger och åldriga fränder församlades tyst i hans sal. Man tryckte en ros i hans händer. Den kom från en prästgård på Dal.

Och innanför kyrkogårdsgrinden han sänktes i mullen till slut. Studenternas fanor i vinden seglade ut.

IV

Från skrivbordet stirrar

Homeros' byst.

Vad är det som stannat?

Här är ju så tyst.

Ett källsprång, som fyllde

ett bristfälligt ler.

Nej, någonting annat

och någonting mer!GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

En storm av idéer, som virvlade fram från sekel tili sekel, från stam till stam. Millioner impulser och dyrbara rön, som tände som gnistor och grodde som frön.

Ett guldkantat höstmoln i skymningen flyr. Vad är det som slutat? Ett äventyr.

Ett vågspel med spänning och jubel och kval. Nu mörknar mot natten en prästgård på Dal.

FOLKVISENATT

Lövsångarn drillar än i gröna gömmen, då natten kommer med sitt silverdis och gripande som blommorna i drömmen är backens havsblå ärenpris.

Idyllen famnar gård och fält och beten och löven stanna i den stora ron. Men genom all den trygga lummigheten

drar darrande en oroston.

Du, unga svärmeri — det är ditt väder, det är din stund att stiga upp och gå! Du söker stigar ingen fot beträder och skogssus ingen lyssnar på.

Konvaljedunklet vill du komma nära och andas in dess dövande mystik. För din skull speglas månens tunna skära och vita björkar i en vik.

Vad väntar du? Den lust du eftersträvar är bortom varje jordisk bröllopssäng. Du dröjer kvar fast gryningsljuset svävar kring stilla gräs på daggig äng.

Snart skola åren all din längtan kuva. Snart blåser hösten genom torra trän. Och det är gott att stanna i den ljuva folkvisenatt, som tonar hän. HEMLAND

BELLMAN 1940

(Prolog i Stora Börssalen vid 200-årsminnet)

I

Vad är din dikt i dag, då våra sinnen vänts mot arktiskt bistra öden?

Din eld kan tyckas svag mot hjärtats offereld, som driver folk i döden.

Långt från din sommaräng, där löven bölja lätt och blomsterångor blandas,

är vidden vintersträng med luft som bara rörs, då frontsoldater andas.

Vad är i dag din dikt, dess yra njutningsliv, dess vemods Venuslåga,

då ordet heter plikt och morgondagen är en saklig vapenfråga?

Vi samlats till ditt pris. Ditt sjuka sångarbröst är värnlöst mot kanonen.

Vår håg är vänd mot is men i oss brusar dock den sommardjupa tonen.

 II

Var gång vi hörde den, var gång den tonen ljöd slog sina portar upp vårt brustna skönhetsrike. Vad är i dag din dikt? Oändligt överflöd och ljuskraft utan like.

Vi se dig tumla in med blicken blank och tänd i ögonblickens svärm och bjuda den att stanna. Med oförgängligt sken belyses i en gränd en trashanks våta panna.

En krogbals plumpa tramp blir till kariters dans och parisk marmor bryts ur våra gråstenshällar och Fantasos tar fram Cytheres lyckoglans ur armodsbleka kvällar.

III

Vårt hjärta känner nu, vad vi ha fått att värna av knapphet och av rikedom.

En risig Norrlandsskog i skenet av en stjärna och Mälarängars juniblom.

Kärt för vårt öga står nybyggarstugors timmer och denna festsals gyllne ståt,

vår lagboks fasta text och diktens vigda skimmer kring Fredmans ångestgråt.

APOLLON I LÖNNEBERGA

(Till Albert Engström den 12 maj 1939)

I

Delfiska sagor ha sagt att guden Apollon besökte hyperboreernas land, dl höstarna färgade Hellas. Nere i Småland förtäljs att färden en gång kom att ställas bort till den ensliga nejd, där Emån i dunklet sig krökte. Sagan berättar jämväl att Foibos blev varse en gosse. Mer än med ljusgudens pil var han med småsten förtrogen.

Magiskt bestämdes hans håg av porsdoft från ångande

mosse,

porlet vid Hässlåsa damm och skimret kring Skurugats-

skogen.

Lär då Apollon ha sagt — som småländska sagan förtäljer:

"Här i ett jämmerligt land, belyst av en ängslande dager pilten är mig till behag och han är den ende jag väljer, över hans stripiga hår en framtid skall fästa min lager."

II

Ångrade guden sitt val och visste den strålande vise, huru den skara såg ut, som togs upp i parnassiska släkten? Kolingen svängde sin hatt för Hamlet i furstliga dräkten. Fattighuskäringen neg för skönhetens dröm, Beatrice.

Skeppare från Grisslehamn betänksamma hörde Ulysses orda om stormiga hav och kvinnor med konstiga sånger. Ovädren kände de till och mindes från hundrade gånger hamnarnas hetsiga liv och vrår där man älskas och kysses. Ithaka hörde de om och gumman som slet där med väven. Aldrig på villande färder blev deras stuga förgäten. Var gång då ankaret gått, de snutit sig skamset i näven bara för allt var sig likt och gumman stod kvar mellan

näten.

III

Vist blev ditt öga alltmer ooh intet kan sinnet förvilla. Ser du i dag med behag den värld som du unnades skapa? Svajande frodig burlesk och ömhet där allting är stilla, enfald och vrånghet och brott och härliga människors

drapa.

Tecknat i svart och i vitt ooh målat i breughelska färger ställde du fram för vår blick beständigt vårt egnaste

egna:

allt som är tanklös bravur och så våra hjärtans förtegna drömmar om liv och om död i fädernas skogsvarta

Sverige.

Vämjes du djupt i din själ åt tidernas ondska och pina, plågas ditt hjärta av hat, då hjärtat vill godhet och

skönhet,

sabbatsro finner du nog vid minnet av vårgräs som skina vackert vid Hässlåsa damm och vackert på Skurugats-

krönet.

GAMLE MAGISTERN I

Jag stod där bland de andra på perrongen. Då kom han fram och räckte mig sin hand och ställde sig bredvid mig, medan sången gick tusenstämmigt över i Vårt land.

Bland alla pojkar, som jag haft finns ingen som jag har riktigt glömt i någon kull. Den här kom jag ihåg från tredje ringen och bara för hans klara ögons skull.

Han nämnde att jag talat från katedern om lyckan i ett stort och fast beslut så snart det gällde samvetet och hedern — och det var faktiskt därför han gick ut.

Så gjorde han honnör och bort i hopen försvann hans vita mössa för min blick. Jag stod där darrande i leveropen, då ungdomståget gick.

II

Jag slog en lov kring skolan där den stod med alla fönsterrutor mlnskensklara och tänkte på att han, som måste fara, har kanske lärt sig där sitt enkla mod.

En nästan uttjänt läroverksadjunkt, som ibland ljusen räknas till de smärre, är inte just så mycket för Vår Herre. I kväll kan han dock andas fritt och lugnt.

Ett ord, en röst kan alltså väcka sånt, som blir ett offersinnes hemligheter. Jag minns ej säkert nu vad pojken heter, som tog farväl och reste till sin front.

Jag aldrig vetat förr vad jag betytt och vämjdes ofta vid min oförmåga. Men genom mig sprang dock till sist en låga från glömda hjälteöden till ett nytt.

(Febr. 1940)

ÅRET

Paradisiskt klara skimra blåsippsflockar bland de döda gräsen och i nakna snår. Låt mig få bevara vilsen ungdomsoro i mitt vuxna väsen ännu några år!

Sommarvindar röra lätt vid vildroskalkar, vagga träd och häva säd till böljegång. Låt mig ännu höra lyckolöften sväva i en junimorgons yra fågelsång!

Som en herdepipas övergivna klagan gnyr oktobervinden i den vissna ron. Låt mig ännu gripas av den gamla sagan och mitt hjärta brinna i en dömd passion!

Takets plåtar dunka. Raka julljus skina, hur än nordanstormen tyngd av yrsnö far. Låt mig ännu sjunka i den djupa trygghet hemmet ger de sina årets sista dar!

ALMANACKORNA

Här ligga hennes almanackor kvar i höga buntar, som jag sakta löser. Jag tyder dem i natt, dl regnet öser till vårens fromma efter torra dar.

Det står ej mycket i dem och då åren med säkra tecken märkte hennes kropp, så brukade hon bara skriva opp de första budskapen om våren...

"Snödroppar", står det. Outsägligt sköra ha deras kalkar lyfts ur lång förbidan, och "Lärkan", som hon haft så svårt att höra, har fått en egen darrhänt rad på sidan.

Jag läser "Svalorna" och "Sjön har sköljt". Då har hon hört hur isfritt vatten klingar och hennes skumma blick har tacksamt följt på majgrön gård en linjelek av vingar.

Här satt hon stilla, medan krafter sprängde och våren vandrade med famnen full och genom hennes trötta sinnen trängde en doft av blommor och en lukt av mull

och kärleksord, som viskats någonstans, och häftigt jubel från förgångna vårar — och jag kan se hur hennes ögons glans blev djupare av ålderdomens tårar.

Säg, är jag tacksam nog, när mot mig flammar bak nattens regnmoln än en ungdomsvår, ödmjuka hjärta, du som

milt anammar all glädje i den sista vår, du får?

202 HEMLAND

VÅRNATT

Violernas doft förnimmer jag ännu en liten stund, men slocknat har kvällens skimmer i barndomens vårlökslund.

Än sprudlar en koltraststämma. Snart sjunker den också hän. I natt får jag sova hemma i hägnet av stilla trän,

som stjärnorna blixtra över med magiska teckens ljus. Den ro, som mitt hjärta söver är ron i min moders hus.

Det är, som jag blivit tagen till ursprunget fjärranfrån och sover mot morgondagen som skogar och späda strån

och anar att våren spritter i grenarnas dunkla fång och darrar i gryningsglitter och jublar i fågelsång.GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

Nu dröjer den vind, som jagar en oro, som ej förgår i färglösa mannadagar och tvivlande mannaår.

Nu sjunker mitt strida väsen den drömlösa ron emot och känner som gräsen i mullen sin rot.

204 EFTERÅT

FLYTTNING

Trollsländevingar glittra över krassen och solrosstånden i ditt trädgårdsland. Du bryter upp i dag. De höga lassen stå redan färdiga i gårdens sand.

Det är en hets i denna vind, som blåser septemberkall i lummiga kvarter och det är oro i din hand, som låser det hus, som du för alltid överger.

Nu är det stängt. Det första lasset rullar i väg och det skall stanna någonstans, där solen ger åt obekanta kullar och obekanta hus sin aftonglans.

Då går din tanke hem till kända ställen. Du ser den fönsterruta tom och skum, där dina barn ha stirrat ut i kvällen från hemmets brasbelysta rum.

20S GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

DÖDA MINNEN

Än mellan samma lugna trän min pilgrimsvandring går — men minnen blåsa hän för varje år.

Här brann en blick, här sjöng en mun, då sist jag gick förbi. Nu hör jag blott en aftontunn och oviss melodi.

Är stupa i sin mörka grav, och minnen vissna ned som hö. Skall jag då redan lövas av och långsamt dö?

Det gångna tystnar, ton för ton men kvar blir dock till slut ett dunkel, där jag andas ut, den första och den sista ron.

206 HEMLAND

OKTOBERSTORM

I

Nu sliter stormen från det svarta riset de sista vimplarna med guld i färgen. Det skymmer på. De kärva urtidsbergen på andra stranden sjunka in i diset.

På alla gångar springa löv som drivna av vettlös ångest, av den stumma skräcken. Så går en dag på nytt i sönderrivna och eldsvådsröda skyars orostecken.

Du har ju byggt din värld. Där lyser ljuset med stadigt sken på cirklarna, du drager. Vad bry dig vindarna, som skaka huset och skyns apokalyptiskt grymma dager?

De tysta arbetstimmarna, som läka vart sår du fått och dina cirklar sluta, fördjupas blott, då nattens stormmoln

vräka all rymdens klagan mot din fönsterruta.

II

Jag ser dem stå på trottoarn

i rykande och råkallt väder

och de se ut som skrämda barn

och de ha fattiga och tunna kläder.

En skara sjömän från en baltisk båt,

som kämpat för det nakna livet

och sett med strupen full av stockad gråt

det stolta segelstället rivet,

då vi ha somnat in med stormens dån

som lämpligt vaggsångsmummel fjärranfrån...

II»

Vad deras kinder äro spöklikt vita! Men deras fasor komma dig ej vid, ty du skall dina egna cirklar rita i nattens outsägligt djupa frid.

Du lägger ord till ord och lugnt du stavar dig fram i det, som är din egen sak, då löven dansa över nya gravar och regnet smattrar hårt mot sjukhustak.

Och långt där borta springa mänskor drivna av namnlös ångest, av den stora skräcken. I tidningar bli ångare beskrivna med frontsoldater jublande på däcken.

Och dem ha trötta mödrar vakat över och de ha lämnat hustru, barn ocih hem. Vad det är väl att arbetsron oss söver en höstnatt nittonhundratrettifem!

MOT JUL I

Det fryser och det skymmer pl. Hårt rasslar gårdens lönn — och plötsligt i det vemodsblå med virvelvindar kommer snön.

Än kan jag gå den väg jag gick, då barndomsjulen förestod. Jag är en vinterson och fick midvinterlyckan i mitt blod.

Och för mitt hjärta tecknas allt som kära ting i kära rum, då gården tar sin snögestalt och luften blånar och blir skum.

Jag hör ur nordanvindens svall en psalmsångs varma brus och ser hur i ett snöholjt stall med biblisk glans det tänds ett ljus...

II

Vad tror jag nu, dl mänskan känt pl nytt ett Ir sitt nederlag? Två ligor ha vi förut tänt. Den tredje tänds i dag.

Jag tror på godheten trots allt — på kärleken, som inte ser hur hatet skördar hundrafalt och våldet ändå mer.

Mot mörkret lyfta våra hem samhörighetens heta bloss. De få ej flamma blott för dem, som äro nära oss.

Du hjärta, du som ej begär men offrar utan mått och gräns, det är på dig vi hoppas här, för dig, som lågan tänds! GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

ÄRGÅNG 1911

(Uppsala)

I

Så kommer jag igen en klar septemberdag och samma högtid darrar än kring samma klockors 9lag.

Och slottet ser jag som det stod min första dag i andens stad, rött som vårt rikes hjärteblod, stolt som en sträng ballad.

Ett brus, som aldrig stillnar av, ett sken, som aldrig flyr sin kos, gör hjärtat hett vid Frödings grav och Atterboms och Törneros'.

Allt är sig likt. Mitt eget rum den första hösten som student har nu då kvällen faller skum fått ljuset tänt.

Jag skulle kunna somna där och kanske, kanske återfå den vackra värld jag då höll kär och trodde på.HEMLAND

II

En aning oin den värld vi känt som skimmer hos oss själva! Jag blev student år nittonhundraelva.

En värld, där hatet ej fick slå och tron ej hotas eller pinas, en värld som skulle jämt bestå och blott alltmer förfinas.

Allmännelig och oberörd

obh fri var vetenskapen

hos denna vänld, som blev till skörd

för våldets vassa vapen.

Var är vår ungdom? Fjärran flydd den talar mot det tomma om rätten som sitt enda skydd och dikten som sin blomma.

213 HEMLAND

ÅTERKOMST

Hans kyla kom plötsligt när mig. I timmar av klarsynt vaka hans skugga stod vid miin dörr. För den, som var uppbrottsfärdig och sedan fick koimma tillbaka, är ingenting mera som förr.

Sa går jag bland allt det kända, som gick jag i skapelsestunder med ögat och hjärtat på spänn. För den, som får återvända är livet en myt och ett under — för den, som får komma igen. HEMLAND

DET TOMMA RUMMET I

Alla fönster lysa i det stora huset. Din ruta är svart. Det går i alla rum där uppe i ljuset. Vart har du gått, vart?

I morse fanns du här och ställde som man ställer med all sin egendom, med dyrbara reliker och dumma bagateller. Nu är din ruta tom.

Dina vänner tala

om dig, och blott om dig i natt

— och tystnia brått ibland.

De höra steg i parkens sand

och höra nära dörren

din stämma och ditt skratt.

De skiljas åt och stänga fönsterna mot nattens kulna väder.

Ditt fönster stänger ingen ooh pl sin galge svänga dina tomma kläder.

Många ögon stirra

sömnlösa i taket

vid vindens dova dån.

Ditt minne håller

hela huset vaket.

Din bädd är tom i Vrån.

II

I natt, i morgon lever du, mer än du levt förut. Ditt liv blir upplyst inifrån den stund, då det är slut. Ditt jordiskt glada leende, som tyngdlöst kom och gick har nu ett drag av hemlig skräck för dina vänners blick.

Din öppna själ, som vann så lätt allt det, den fäst sig vid förnam att den fick värma blott en liten, liten tid, och din gestalt, som rörde sig i praktfull harmoni, var som ett trots mot vissheten, att snart är allt förbi.

I natt, i morgon, om ett år! Ooh sen — vad återstår av all din ljusa mänskokraft, som verkade i går? Ett namn, som hugger till ett tag, en bild, som skymtar till och rör oss som ur mörka träd en vilsen fågeldrill.

Men oavlåtligt driver oss den glömskans blinda makt, som gör oss trolösa mot allt, vi en gång känt och sagt! Bakom oss ligga tomma rum, vars dörrar vi ha låst, men deras rutor skallra hårt i ångestnätters blåst.

III

En enda glömmer aldrig.

Den första i din värld

blir ock den sista.

Hon håller fast din bild

och ser den vid sin huvudgärd,

då hennes ögon brista.

Det är, som om hon gick med dig ännu i dag, fast du har dött som vuxen man. Ditt minne finns i hennes blick och andas hårt och andas stilla med hennes andetag.

Din levnad gav dig tårlös sorg och stormig glädje, som var skild från hennes lust och gråt. Nu bär hon ensam på din bild, och det blir tyst, och ingenting kan skilja edra hjärtan åt.

JAG VET ATT LIVET RINNER BORT...

Jag vet att livet rinner bort och att jag måste gå en gång från glöden i en sista kyss och glöden i en sista sång.

Än hänger jag dock fast vid dig med plågsamt pockande begär. Du är min ungdoms sista kyss, min sommars sista ros du är.

Jag dricker ur en invigd kalk den sista gyllne drycken re'n, och av en fjärran sagovärld är du ett sista återsken.

Min sista stjärna strålar än. Ä, ge ditt hela hjärta nu och hör mig, där jag böjer knä: min sista glädje — det är du!

Låt livet brusa genom mig en sista, flammande minut, tills suckande i nattens rymd min stjärna slocknar ut!

FASTÄN JAG BER DIG ...

Fastän jag ber dig, kommer du ej längre i min famn. Min röst har ingen trollmakt mer, då lågt jag viskar nu ditt namn.

Varthän du går, varthän du förs, och vad ditt långa liv skall ge — det vet jag ej — jag vet blott ett: du får mig aldrig mer att le.

Men blir du ensam liksom jag och komma tonlöst stilla dar, då skall min kärlek bli som förr det enda verkliga du har.

Ditt dygn skall glida dig förbi som molnet och som skuggan far — och bara det, som nu har gått och som var vårt, blir kvar.

Och om i rummet, där du dör, en stråle kvällssol faller in, så är det solen från den dag, då första gången du blev min. GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

HÖST

På himlen står ett blekgult skimmer och löven fly i stormens larm. Du ryser till och lutar tynigre din sida mot din makes arm.

Det, som nu bräcker strån och kvistar och som är oron i en vind, har också hemligen och flyktigt berört, min älskade, din kind.

Men slitas ock de späda trådar, som spänits i varma nätters frid — det är blott sommaren, som flyktar; vad kommer sommaren oss vid?

Du lägger handen på min panna. Din blick med frågor söker min. I dina milda ögon väller ett melankoliskt ljushav in.

Dog också här en doft, ett skimmer, en gåta, vars mystik dig band och tvang dig räcka utan tvekan din unga, fria kvinnohand?

Å, frukta ej! Förrann omärkligt vår bästa solbelysta tid, det är blott sommaren, som flyktar; vad kommer sommaren oss vid? GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

AVSKED

Det känns, som om mitt hjärta klappar med fulla slag i varje litet ord. Vår vagn har redan rullat fram till trappan. Vi måste bort från våra fäders jord.

Och ni, ni andra — eder väg är eder! Förneka vad ni sagt med hjärtats glöd och köp till pris av eder klara heder härhemma edert sura levebröd!

Jag kan ej missförstå det sorgsna kravet, som ställes på mig av mitt land, mitt hem. Jag sviker inte gravarna vid havet, om också ogräs växer över dem.

Och du, som ser på mig med mildögd smärta! Var när oss, Gud, som gav mig dig en dag! Lägg nu ditt hjärta lugnt intill mitt hjärta och tveka ej — det är ju samma slag!

Nu brusar vinden. Barnen lyss på sången från havet, mängd med måsens gälla skri. Det är ju floden! Det är böljegången! Den känner oss från år, som blåst förbi.

Kom hit till mig i själva uppbrottsstunden! Här ligger edert land i sommarljus och här invid oss pl den fasta grunden står nära havet edert fadershus.

Vi fly det nu, tills dagens nöd är vorden försonad av en annan, bättre dag. Det finns blott främlingar på fosterjorden och sådana, som lyda deras lag.

Så är den hetaste av mina böner att, om jag själv ej kommer hit igen, det en gång skall förunnas mina söner att gå på denna mark som fria män.

Och du, mitt yngsta barn, vars vagga stannat för sista gången här i gårdens sand, hör mig — och vet att lögn är allting annat: man lever inte utan fosterland!

Och kan ditt barnasinne inte höra min kärleks vånda, då jag tar farväl, så skall den som en rysning dig beröra och fladdra som en låga i din själ!

DET ÄR JU VINDEN BLOTT...

Det är ju vinden blott — vår gamla hemmaton, som barnet söker med sin blick från förstubron,

som vaggar det till sömns med mummel fjärranfrån och väcker det så snart den upphör med sitt dån,

som över gårdens träd går mörk av höstligt hot och får det borra ned, allt längre ned sin rot.

Vad skiljer dig, min vän, från buskar och från trän? Du gror, du går i blom, och du skall vissna hän.

HEMLAND

Hemland —

stenarna kunde jag peka ut,

björkarna kände jag alla

och bortom dem fädernas jord,

där jag hör hemma

till dess min dag är slut.

Vinden i ödeskogen,

glansen kring fanornas ord,

luften i kalla

gymnasiebibliotek

var mig förtrogen

som skolbarnens glittrande lek.

Svensk är min stämma

sådan den är.

Livet skall böja min nacke

mot en oändligt kär,

susande kyrkogårdsbacke.

Hemland —

våldet lät mig förstå

att jag också hör hemma där

jag aldrig skall gå.

Rättens och frihetens land,

var det än finns,

grundat i går,

hägnat så länge man minns, hemland, som fyller leden i Människans eviga front, bortom min levnads idyller sträckes i mörkret din stora, hotande horisont!

226 DEN GAMLE

Jag fäste mig ej maka. Jag dör den dag jag dör. Nu kommer jag tillbaka till hemmet, dit jag hör.

Det står där mörkt ooh skakar i hedens vilsna blåst. För mig tänds inga stakar. För mig är dörren låst.

Jag dröjde ofta inne i mina vänners hem. Mitt hem var bara minne obh ingenting för dem.

De andra kunde bygga ett fäste för sin själ. Jag fann det enda trygga hos det jag sagt farväl.

Allena kom jag åter till hedens blåst och regn. Ett gammalt hjärta gråter i gamla kamrars hägn.

1917. GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

LANDSKAPET I

Jag låg där en afton i gräset. Mot handen kylde det vått. Det var blekt och slitet och trampat av många som sprungit och gått.

En klocka som ringde ur grönskan klang in i min öppnade själ. Jag låg där en timma i lycka. Så tog jag för alltid farväl.

Det följer mig jämt som det landskap jag borde ha fötts till en gång. Det viskar långt inne i drömmen och klingar med kyrkklockans sång.

I afton är åter det nära. Det trampade gräset är vått. Jag är ensam, men sakta förbi mig har ensam en människa gått!EFTERLÄMNADE DIKTER

II

I afton! Jag kom dig ju nära och bytte med dig några ord, och kring dina spänstiga lemmar steg doften från drömmarnas jord.

Du följer mig jämt som den enda jag tror att jag föddes för. Du minns mig från flyktiga stunder och minns mig ej alls när jag dör.

I nattsömnens mumlande mörker jag lyssnade jämt till ditt skratt, och dagen fick eggande färger när jag hörde det klinga en natt.

Min verklighet ligger där uppmätt och kartlagd bit efter bit. Men mitt i min värld finns ett landskap, ett välde, som inte hör dit!

1930,

231 GUNNAR MASCOLL SILFVERSTOLPE

ALLVAR OCH ANSVAR

Skönt var min bostad belägen. Solen var mild mot min jord. Allvar och ansvar, leriga ord, mötte jag er på vägen?

Komimo ni hit att förvandla dagar som brukade le? Ansvar, du lär mig att handla. Allvar, du lär mig att se.

över mig åskmolnen mullra. Skuggorna skymma mitt land. Ansvar, din hand på min skuldra. Allvar, din knotiga

hand.

Jag går en stig och måste plötsligt dröja. Här drunknar blicken i omätlig glans. Min hembygds blommor hävas som en slöja mot luftens ogripbara fjärilsdans.

Du vänlighet, som skimrar ur det höga blågyllne rummet, välvt omkring min värld, och lyser mot mig ur vart blomsteröga jag möter på min tysta pilgrimsfärd!

En ro, där allting jämnas ut, är när mig. Sjung trofasthetens visa, lingonris, och till min barndoms oskuldsrike bär mig, hundloka, smultronblom och ärenpris!

På moln av blomsterdoft mitt hjärta glider mot dou som göt sin värme i min själ. Blott ljusa ögon såg jag långa tider och hörde ord som bara ville väl.

Idyllen klingar här i gräsens strängar ooh jag behöver den för denna stund. Men långt, långt borta blomma andra ängar och reser sig en hög och helig lund.

Jag såg den aldrig, men jag kan ej skilja mig från mitt hjärtas längtan och min tros. Där blommar offersinnets vita lilja och doftar dövande passionens ros.

DANMARKS TON

Till Danska veckans gäster 16/s 1941

I

Bronsålderslurars klara ton ur mullen änniu kallar. Av vapenrassel ekar ron på Dannevirkes vallar. I bokars täta skugga går balladens höga musa, och återljud från jordisk vår mot kyrkovalven brusa.

Den långa kustens friska luft

från dikten aldrig viker.

Den blänker till som vasst förnuft

i holbergska repliker.

Den lyste på det sanningskrav

som Kierkegaard förlärde,

och eggelse och salt den gav

åt det soim Brandes lärde.

Den rika marken ödslar med sin kaka och sin honung åt jordens barn som slå sig ned kring "eventyrens" konung.

En vacker saga, en gång trodd, skall grönska jämt som gräsen. Så ligger Danmark som en grodd i hela världens väsen.

II

Med raka, blonda nackar ett folk, som levt på strävsamt vis, församlades till Danmarks pris och sjöng i blomsterbackar. Beständigt skulle råda gemenskap mellan led och led, och klar och vid som hav och hed var friheten att skåda.

När fönstrens luckor skruvas och vaktpost ställs vid hemmens dörr, kan dagligt liv som aldrig förr av danska ord förljuvas. Om makt en gång förkunnar att tvång skall binda Danmarks dikt — så bor det särskild tillförsikt i sång från slutna munnar.

Att ärvda ord försvara är kallet som er dagen ger. Oprövade vi hälsa er som prövat sorg och fara!

Tills stridens vågor domna, er gärning gäller Nordens väl. Budbärare från Danmarks själ, dess fria själ, välkomna!

JULVÄNTAN

Den nedmörka, frostiga kvällen till tredje advent det lyser från alla ställen jag hela mitt liv har känt.

På slätten vid kala alléer, i skogsbrynens torftiga hus med bultande puls kan jag se er, välsignade ljus!

Så blommar den isiga trakten i skenen som tändas här, och mera än sommarprakten är denna flora mig kär.

Och bröstet av lycka häves: i mörkret och nära invid finns det som vi söka förgäves och en gång kallade Frid.

Min juldröm är med mig på vägen, då kvällen är stjärnlös och kall, och över mig darrar en sägen om stjärnan som sken på ett stall.

En aning om det, vi sändes att verka på jorden för, är när oss, då ljuset tändes och midvinterdagen dör.

1941.

EN DÖD POET

Till minnet av Erik Lindorm I

Någonstans mörknar en gata. över den brister en stjärna fram ur det vårliga blå. Skapad att älska och hata mer än de andra omkring dig, stannar du, stannar du då.

Ångesten känner du lätta. Hjärtat som värker och ömmar vaggas mot tidlös tröst. Darrande vet du att detta, detta är sången som strömmar genom ditt sjuttonårsbröst.

Kring dig på mörknande gata mänskorna äro desamma, våren är samma vår. Skapad att älska och hata, fick du så sångernas flamma svävande över ditt hår.

 II

Din första ungdom följde dig till livets slut. Var natt den stod i dörren med sin tysta fråga, och genom åren kände du som skam och plåga hur huden hårdnar och hur såren plånas ut.

Å detta, att ej låta udda vara jämnt, å detta, att ej söva bistra samvetsnöden! Beständigt såg du, där det vimlade av öden, ditt ursprungs fattigblick, som vädjade förskrämt.

Din dikt drogs in i skydrag från passionens rus. Sekunden smattrade fanfarer i ditt öra

— och ändå var du vårlig ömhet, rädd att röra en blomkalk, skimrande av överjordiskt ljus.

En mjältsjuk svartalf bet sig vid ditt hjärta fast. Du höll det fritt ändå från allt som kunde hämma

— likgiltighetens tal och kompromissens stämma — och höll det fritt ännu den stund då hjärtat brast.

Det våras åter, och i kväll i Vasastaden står kanske någon pojke som du stod en gång och ser en stjärna blossa över husfasaden och känner hjärtat bräddas av omätlig sång.

Din rena aska gömmes i den goda jorden. En storm har stilla domnat bort. En eld har släckts. Men stormen virvlar upp och elden tänder orden på nytt och jämt på nytt i dina dikters text!

1941.

EFTERSKRIFT

Bland Gunnar Silfverstolpes efterlämnade papper finns ett stort antal opublicerade dikter särskilt från hans yngre år. En författare bör ju dock själv få avgöra, vilka delar av sin alstring han önskar se framlagda för offentligheten; framför allt gäller detta, när vederbörande varit så granntyckt i det hänseendet som Silfverstolpe. I föreliggande volym har därför inte medtagits några dikter som tidigare varit tryckta i tidningar eller tidskrifter, men gallrats ut vid urvalet till hans diktsamlingar. Av äldre dikter, som endast föreligger i manuskript, har däremot infogats två, "Den gamle" och "Landskapet", som kan misstänkas ha förblivit otryckta av andra skäl än att författaren ansett dem mindervärdiga. Tvenne andra, "Allvar och ansvar" och dikten om hembygdens blommor, är odaterade och har inte heller såvitt jag kunnat finna, varit publicerade i pressen. Det förefaller visserligen osannolikt, att de skulle vara skrivna efter det att Silfverstolpes sista diktsamling gavs ut. Då detta dock inte låter sig säkert fastslås och de — trots att den sist nämnda av de båda dikterna knappast fått slutgiltig form — tyckts mig givet värda att tryckas, har de tagits med här.

Vad Silfverstolpe skrev efter "Hemland" utgöres huvudsakligen av tillfällighetspoesi. Han gjorde alltid själv en skarp skillnad mellan sin verkliga lyrik och de

efemära ting som tillkommit endast för att läsas upp eller tryckas i anledning av någon speciell händelse. Större delen av hans allra sista alstring hör avgjort till den senare kategorin och har därför här uteslutits.

Kort före Silfverstolpes bortgång hade jag ett samtal med honom om en planerad utgåva av hans samlade lyrik. Han förklarade då, att han inte ville se andra dikter ur debutsamlingen "Arvet" omtryckta i den påtänkta volymen än dem som ingår i hans "Valda dikter". Denna önskan har självfallet respekterats.

S. S—r. SAMLADE DIKTER